

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA
KNJIŽNICA BEŽIGRAD

Anja Šavli

**UPORABA PRIPOMOČKOV NA URI PRAVLJIC
V SPLOŠNI KNJIŽNICI: PRIMER MESTNE
KNJIŽNICE LJUBLJANA**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Ljubljana, 2022

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Anja ŠAVLI

Naslov pisne naloge: Uporaba pripomočkov na uri pravljic v splošni knjižnici: primer Mestne knjižnice Ljubljana

Kraj: Ljubljana

Leto: 2022

Število strani: 32

Št. slik: 12

Št. preglednic: 7

Število prilog: 3

Št. strani prilog: 8

Število referenc: 17

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v: Mestni knjižnici Ljubljana

Mentorici v času strokovnega usposabljanja: Nataša Grubar Praček, Mateja Klarić

UDK: 027.625;37.091.64

028.5:37.091.64

Ključne besede: splošne knjižnice, učni pripomočki, bralna vzgoja, pravljice, knjižničarji

Izvleček

Splošne knjižnice izvajajo različne oblike dejavnosti za otroke, med katerimi ima ura pravljic že dolgo tradicijo. Pravljičarji na različne načine otrokom približajo svet literature in umetnosti ter jih spodbujajo k ustvarjalnosti in kreativnemu mišljenju. Pri izvedbi ure pravljic lahko uporabljajo najrazličnejše pripomočke, na primer knjižno gradivo in predmete za igro. Uporaba pripomočkov na uri pravljic je pogosta, a se je konkretno še ni preverjalo. To je bil povod za raziskavo, katere cilj je bil zbrati podatke o uporabi pripomočkov v posameznih fazah izvajanja ure pravljic na primeru Mestne knjižnice Ljubljana. Faze ure pravljic so: priprava prostora, povabilo in/ali sprejem otrok, motivacija otrok za poslušanje, posredovanje besedila, dejavnosti, ki sledijo posredovanju besedila, in poslavljanje od otrok. Ugotavljali smo, ali pravljičarji v posamezni fazi uporabljajo pripomočke in katere ter kaj menijo o njihovi uporabi na uri pravljic. Po posameznih fazah smo pripravili še pregled uporabljenih pripomočkov. Lete smo razvrstili v skupine in podskupine. Pregled bo pravljičarjem v pomoč pri nadaljnjih izvedbah ure pravljic. Za pridobivanje rezultatov smo uporabili anketno metodo. S pomočjo spletnega orodja 1KA smo izdelali spletni vprašalnik, ki so ga pravljičarji MKL izpolnjevali junija 2022. Raziskava je pokazala, da pravljičarji v vseh fazah izvajanja ure pravljic uporabljajo pripomočke. Izstopa uporaba knjižnega gradiva (slikanice, ilustracije v knjigah), lutk in drugih predmetov za igro. Poleg izbora teme ure pravljic na uporabo najrazličnejših pripomočkov vplivajo tudi pravljičarjeve veščine, sposobnosti in osebne lastnosti. Pripomočki so na uri pravljic zaželeni, saj pravljičarji menijo, da se otroci na njih odzivajo.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	1
2	URA PRAVLJIC KOT OBLIKA PRAVLJIČARSKE DEJAVNOSTI.....	2
3	PRIPOMOČKI NA URI PRAVLJIC V SPLOŠNI KNJIŽNICI.....	3
3.1	KNJIŽNO GRADIVO NA URI PRAVLJIC V SPLOŠNI KNJIŽNICI	3
3.1.1	Knjižno gradivo za uro pravljic v Mestni knjižnici Ljubljana.....	4
3.2	IGRA IN PREDMETI ZA IGRO NA URI PRAVLJIC V SPLOŠNI KNJIŽNICI.....	5
3.2.1	Igroteka v Mestni knjižnici Ljubljana	6
4	PRAVLJIČAR NA URI PRAVLJIC	6
5	IZVEDBA URE PRAVLJIC V SPLOŠNI KNJIŽNICI	7
5.1	PRIPRAVA PROSTORA ZA URO PRAVLJIC	8
5.2	POVABILO IN/ALI SPREJEM OTROK NA URO PRAVLJIC	8
5.3	MOTIVACIJA OTROK ZA POSLUŠANJE URE PRAVLJIC.....	9
5.4	POSREDOVANJE BESEDILA NA URI PRAVLJIC	9
5.5	DEJAVNOSTI, KI SLEDIJO POSREDOVANJU BESEDILA NA URI PRAVLJIC 10	
5.6	POSRLAVLJANJE OD OTROK NA URI PRAVLJIC	11
6	RAZISKAVA	11
6.1	RAZISKOVALNI PROBLEM.....	11
6.2	RAZISKOVALNA METODA	11
6.2.1	Anketni vzorec.....	12
6.2.2	Anketni vprašalnik.....	12
6.3	REZULTATI ANKETE	13
6.3.1	Priprava prostora za uro pravljic	14
6.3.2	Povabilo in/ali sprejem otrok na uro pravljic	16
6.3.3	Motivacija otrok za poslušanje ure pravljic.....	17
6.3.4	Posredovanje besedila na uri pravljic	18

6.3.5	Dejavnosti, ki sledijo uri pravljic	20
6.3.6	Poslavljanje od otrok na uri pravljic.....	21
6.3.7	Mnenja pravljničarjev o uporabi pripomočkov na uri pravljic.....	22
7	RAZPRAVA.....	24
8	ZAKLJUČEK.....	29
9	NAVEDENI VIRI IN LITERATURA.....	31
	PRILOGE	I

KAZALO SLIK

Slika 1:	Leta izvajanja ure pravljic v MKL glede na pravljničarje	14
Slika 2:	Knjižnice izvajanja ur pravljic znotraj MKL glede na pravljničarje.....	14
Slika 3:	Predhodna opremljenost prostora za izvajanje ure pravljic glede na pravljničarje.....	15
Slika 4:	Dodatna opremljenost prostora za izvajanje ure pravljic glede na pravljničarje	16
Slika 5:	Načini povabila in/ali sprejema otrok na uro pravljic glede na pravljničarje	17
Slika 6:	Načini motivacije otrok za poslušanje ure pravljic glede na pravljničarje	18
Slika 7:	Uporaba knjig v fazi posredovanja besedila na uri pravljic glede na pravljničarje	19
Slika 8:	Načini posredovanja besedila na uri pravljic glede na pravljničarje.....	19
Slika 9:	Izvajanje dejavnosti po posredovanju besedila na uri pravljic glede na pravljničarje ..	20
Slika 10:	Načini poslavljanja od otrok ob koncu ure pravljic glede na pravljničarje.....	21
Slika 11:	Intenzivnost vpliva dejavnikov uporabe pripomočkov na uri pravljic glede na pravljničarje.....	23
Slika 12:	Intenzivnost različnih stališč pravljničarjev o odzivnosti otrok na uporabo pripomočkov v posamezni fazi izvajanja ure pravljic.....	24

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1:	Predhodno pripravljene pripomočki v prostoru za izvajanje ure pravljic	15
Preglednica 2:	Pripomočki, ki jih pravljničarji dodajo v prostor za izvajanje ure pravljic	16
Preglednica 3:	Pripomočki, ki jih pravljničarji uporabljajo pri povabilu in/ali sprejemu otrok v prostor na uro pravljic.....	17

Preglednica 4: Pripomočki, ki jih pravljicarji uporabljajo pri motivaciji otrok za poslušanje ure pravljic	18
Preglednica 5: Pripomočki, ki jih pravljicarji uporabljajo v fazi posredovanja besedila na uri pravljic	20
Preglednica 6: Pripomočki, ki jih pravljicarji uporabljajo pri dejavnostih, ki sledijo posredovanju besedila na uri pravljic	21
Preglednica 7: Pripomočki, ki jih pravljicarji uporabljajo pri poslavljanju od otrok ob koncu ure pravljic	22

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik	I
Priloga 2: Klasifikacija uporabljenih pripomočkov na uri pravljic s primeri	VI
Priloga 3: Nekaj primerov odgovorov pravljicarjev, iz katerih je vidna uporaba pripomočkov po posameznih fazah izvajanja ure pravljic	VII

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentoricama Nataši Grubar Praček in Mateji Klarić, ki sta me pri izdelavi pisne naloge strokovno vodili, usmerjali in spodbujali ter pokazali pripravljenost za sodelovanje.

Zahvala gre tudi kolegom iz Knjižnice Bežigrad, ki so me v svoj krog sprejeli od prvega dne zaposlitve, s pomočjo in nasveti pa so mi dodatno pripomogli k izdelavi pisne naloge.

Zahvaljujem se tudi ostalim sodelujočim pravljicarjem MKL, ki so mi z odgovori omogočili izdelavo pisne naloge.

1 UVOD

Spremljala sem uro pravljic, ki jo je pravljíčarka v Knjižnici Bežigrad pripravila na temo čebel. Okrog 17. ure, ko je predviden pričetek ure pravljic, je nanjo povabila nekaj otrok, ki so bili ta čas v knjižnični igralnici. Nagovorila jih je in povabila s pomočjo **plišastih igrač**, ki so jih vzeli s seboj, da bi z njimi poslušale pravljico. Otroke, ki redno obiskujejo uro pravljic, ni dodatno spodbujala. Ob prihodu v dvorano je skupaj z otroki pripravila pravljíčni prostor. Okrog **kavča** so postavili **stolčke**, na **mizi** je čakala **košara** z izborom **gradiva**. Pravljíčarka se je otrokom predstavila in jih prosila, naj povejo svoja imena in koliko so stari. Prišlo je 6 otrok, starih od 4 do 7 let. Za spodbudo so najprej dobili odtis **žiga lisičke** v **dnevnik obiska ure pravljic**. Nato jim je pravljíčarka s pomočjo **slikanic** zastavila nekaj tematskih ugank in zrecitala nekaj pesmic. V glavnem delu je ob **ilustracijah v slikanicah** pripovedovala pravljice. Sledile so dejavnosti za utrditev posredovane vsebine. Vsak si je iz **košare** izbral knjigo (**igroknjige, poučne knjige, slikanice**) in v njej poiskal živali, ki so nastopale v pravljicah. Nato so se pogovarjali, kaj vse so se naučili, o čebelah, panju, vosku ipd. Po slabi uri se je ura pravljic zaključila, skupaj so pospravili stolčke in se poslovili.

Zgornji prikaz opisuje primer uporabe pripomočkov na uri pravljic. Ura vključuje povabilo in sprejem otrok, pripravo prostora, motivacijo otrok za poslušanje, posredovanje besedila, dejavnosti, ki sledijo posredovanju besedila in poslavljanje od otrok. Faze izvedbe ure pravljic in uporaba pripomočkov bodo glavna tema v pisni nalogi. Raziskovali bomo uporabo pripomočkov na uri pravljic po fazah in mnenja pravljíčarjev o njihovi uporabi. Pripravili bomo tudi pregled uporabljenih pripomočkov pri uri pravljic na primeru Mestne knjižnice Ljubljana (dalje: MKL).

V prvem delu pisne naloge bo predstavljena ura pravljic kot oblika bibliopedagoške dejavnosti. Osredotočili se bomo na ciljno skupino otrok na uri pravljic, predvsem na njihove razvojnopsihološke značilnosti v pravljíčni dobi. V nadaljevanju bomo definirali pripomočke na uri pravljic in nekaj tipičnih tudi opisali. Sledil bo opis vloge pravljíčarja in opis procesa izvedbe ure pravljic po fazah. V drugem delu bomo raziskovali uporabo pripomočkov pri izvajanju ure pravljic. Podali bomo rezultate raziskave in pripravili pregled uporabljenih pripomočkov po posameznih fazah izvajanja ure pravljic. Sledila bo razprava, nato zaključki.

2 URA PRAVLJIC KOT OBLIKA PRAVLJIČARSKE DEJAVNOSTI

Ura pravljic je ena najstarejših in temeljnih dejavnosti za otroke v splošni knjižnici. Začetnica na področju pravljíčarske dejavnosti v splošnih knjižnicah v Sloveniji je Pionirska knjižnica, ki je danes del MKL. Po letu 1961 so pionirke slovenske pedagogike, Martina Šircelj, Miša Sepe in kasneje Marjana Kobe, v Pionirski knjižnici začele redno in sistematično izvajati uro pravljic. Še vedno velja, da je njihovo delo Ura pravljic (1972) teoretski temelj na področju izvajanja te dejavnosti (Mlakar, 2011, str. 38). Delo predstavlja skupek večletnega dela z otroki, z namenom spodbude vsem tistim, ki se ukvarjajo s predstavljanjem pravljice (Šircelj, 1972, str. 8).

V MKL je leta 2012 nastal dokument Pravljíčarska dejavnost v Mestni knjižnici Ljubljana. Slednji ureja potek pravljíčarske dejavnosti, podaja smernice za izvedbo ure pravljic in status izvajalca v MKL. Nastal je na podlagi raznolike tradicije pripovedovanja pravljic vseh knjižnic MKL ter dobrih praks posredovanja besedila in izvajanja ure pravljic (Meserko idr., 2015, str. 6).

Še eden izmed dokumentov, na katerega se naslanjamo v splošnih knjižnicah in ki nam med drugim narekuje zagotavljanje dejavnosti za otroke, so Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028) (2019). Dokument omenja uro pravljic kot enega izmed dogodkov, ki ga knjižnica lahko organizira predvsem za otroke v predbralnem obdobju. Na ta način knjižnica skrbi za njihov razvoj predbralne pismenosti in motivacije za branje, odkrivanje sveta in knjižnice ter za njihovo estetsko izkušnjo (Strokovna priporočila in standardi ..., 2019, str. 63). Tudi Kobe (1972, str. 41) pravi, da gre pri uri pravljic za »načrtno, premišljeno usmerjanje in uvajanje otroka v svet umetnosti, v svet literature ter za spodbujanje in kultiviranje otrokovega občutka za njene estetske vrednote«.

Cilji ure pravljic so tako vzgoja za knjigo ob knjigi (knjižna vzgoja), vzgoja za obisk knjižnice (knjižnična vzgoja), vzgoja v bralce s kakovostno literaturo (književna vzgoja) in spodbujanje estetskega doživljanja otrok. Otrokom se posreduje umetniška beseda in podaja znanje iz vseh vrst področjih človeškega delovanja. Spodbujata se njihova ustvarjalnost in kreativno mišljenje. Pozornost se namenja še k razvoju socialnih vrednot, saj je ura pravljic tudi »čas za druženje, srečevanje ljubiteljev zgodb in knjig, izmenjavo mnenj in tudi čas za poslušanje drug drugega«.

(Meserko idr., 2015, str. 12)

Z omenjenimi cilji v mislih ima ura pravljic lahko različne koncepte v razponu od sproščene otroške igre do strogo literarne vzgoje. Poudarki so lahko še na likovnem, glasbenem, gibalnem ali gledališkem izražanju. Ne glede na izbrani koncept ure pravljic, na izbiro strategij in pripomočkov moramo otrokom omogočiti, da uveljavijo ustvarjalnost svoje domišljije. S tem vplivamo na intenzivnost doživljanja njihovega otroštva (Kobe, 1972, str. 58).

3 PRIPOMOČKI NA URI PRAVLJIC V SPLOŠNI KNJIŽNICI

Slovar slovenskega knjižnega jezika (2014) pripomoček opiše kot pripravo, snov, ki se uporablja za opravljanje določene dejavnosti, za doseg določenega cilja (npr. gospodinjski, ortopedski, tehnični, tiskarski, učni pripomoček) ali pa je namenjena za opravljanje določene dejavnosti, za doseg določenega cilja sploh (npr. zakoni in drugi pripomočki za urejanje medsebojnih odnosov). Sopomenke so rekvizit, pomagalo ali sredstvo.

Za potrebe naše raziskave smo pripomoček definirali kot »vsak (ne)živ rekvizit, pomagalo ali sredstvo, ki ga pravljicar uporablja za uspešno izvedeno uro pravljic v posameznih fazah izvajanja: priprava prostora, povabilo in sprejem otrok, motivacija otrok za poslušanje, posredovanje besedila, dejavnosti, ki sledijo posredovanju besedila, in poslavljanje od otrok«.

V nadaljevanju bo glede na cilje ure pravljic in ciljno skupino poslušalcev predstavljenih nekaj tipičnih pripomočkov na uri pravljic. Pri tem smo izpostavili knjižno gradivo, ki je v pomoč pri knjižni vzgoji, in predmete za igro, ki spodbujajo ustvarjalnost. Opis nam bo služil za osnovo pri izdelavi pregleda uporabljenih pripomočkov na uri pravljic.

3.1 KNJIŽNO GRADIVO NA URI PRAVLJIC V SPLOŠNI KNJIŽNICI

Koncept knjižnične ure pravljic v središče postavlja knjigo in knjižnico. Pravljicar s posredovanjem besedila ali »žive besede«, kot pravi Mlakar (2011, str. 39), hkrati izvaja knjižno, književno in knjižnično vzgojo. Knjižna vzgoja ima za cilj vzgajati za knjigo ob knjigi, kar pomeni, da pri delu z otroki uporabljamo knjige (Jamnik, 1997, str. 16). Zaradi opisanega smo knjižno gradivo označili za pravljicarjev tipični pripomoček na uri pravljic.

Otroci na uri pravljic¹ so v t. i. »pravljичni dobi«. Štiri- in petletniki ob poslušanju pravljic vstopajo v svoj svet domišljije in jo na ta način bogatijo. V pravljичne zgodbe so se sposobni vživeti, jih doživljajo in imajo ob tem močne čustvene reakcije (Kobe, 1972, str. 38). Najprimernejše knjige za omenjeno starost so slikanice ali ilustrirane knjige, ki prinašajo tako umetno kot ljudsko pravljico, realistične zgodbe s problemskimi temami, otroško poezijo in dramatiko. Sledijo še zbirke pravljic (Mlakar, 2003, str. 85–86). Otrok ob vstopu v šolo začne ločevati med realnim in irealnim svetom, spremenijo se njegovi moralni občutki, postane socialno bitje. Zato si želi nekaj nenavadnega, čudežnega. Začnejo ga zanimati pustolovske in poučne knjige (Jamnik, 1997, str. 11). Mlakar (2003, str. 86) pravi, da so poučne knjige primerne tudi za otroke v predšolskem obdobju, saj na uri pravljic lahko služijo kot iztočnica za pogovor o določeni temi in razlago določenih pojmov. Pri starosti 8–9 let se končuje pravljичno obdobje, a je še vedno pomembno posredovanje besedila, saj le-to spodbuja radovednost in literarnoestetsko dojemljivost (Jamnik, 1997, str. 11).

3.1.1 Knjižno gradivo za uro pravljic v Mestni knjižnici Ljubljana

Pravljичar si pri izboru knjižnega gradiva za uro pravljic lahko pomaga na različne načine. Lahko se posvetuje z drugimi pravljичarji, spremlja novosti, se izobražuje, pregleda rubrike o dobrih knjigah v otroških in vzgojnih revijah ali uporablja priporočilne sezname (Jamnik, 1997, str. 16). Eden takšnih je Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig, ki ga vsako leto izda Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo Mestne knjižnice Ljubljana. Priročnik predstavlja produkcijo mladinskih knjig obravnavanega leta in je prilagojen za knjižno ter knjižnično vzgojo. V pregledu priporočenih knjig za otroke in mladino so izdaje, ki so bile ocenjene z ocenami dobro, zelo dobro in odlično. Tiste, ki so ocenjene z odlično, imajo anotacijo in znak za kakovost »zlata hruška«, ki jo podeli Pionirska. Najprimernejša, v praksi že preizkušena pravljичna besedila imajo oznako »za uro pravljic« (Mlakar, 2011, str. 24).

---

¹ Zaželeno je, da na uro pravljic prihajajo otroci med 4. in 10. letom starosti. V tem obdobju dosežejo primerno stopnjo mišljenja in čustvovanja za razumevanje posredovanih vsebin. Sposobni so že sodelovanja v skupini in slediti večjemu številu zgodb, čemur mlajši otroci niso (Kobe, 1972, str. 37). Praksa v knjižnicah je različna. Ponekod na uro pravljic vabijo izključno otroke od 4. do 7. leta starosti, drugod tudi mlajše, starše in spremljevalce. Načeloma je ura pravljic namenjena stalnemu, znanemu občinstvu, a so dobrodošli tudi naključni, novi obiskovalci (Meserko idr., 2015, str. 15).

Naslovi so razvrščeni po postavitvenih skupinah² (igroknjige, slikanice, zgodbe, zbirke pravljic, stripi, resničnost, fantastika, dramatika, poezija, poučne knjige), ki jih spremljajo še osnovni bibliografski podatki, bralna stopnja bralcev, ocena, gesla, ilustracija naslovnice, podatek o poreklu književnosti, piktogrami za žanr in znaki za nagrade. Zadnji priročnik z naslovom Skupaj³ predstavlja 1.409 knjig iz leta 2020, od katerih je 155 zlatih hrušk (Lavrenčič Vrabec, 2021, str. 35).

3.2 IGRA IN PREDMETI ZA IGRO NA URI PRAVLJIC V SPLOŠNI KNJIŽNICI

Otroci na uri pravljic bogatijo domišljijo z igro in uporabo predmetov za igro. Slednja je prevladujoča dejavnost otrok v pravljичnem obdobju. Njihova dejanja so usmerjena na predmete, ki jih v igri spremenijo v sebi željeno igračo (Fekonja, 2001, str. 85). Zato se tako kot pri pravljicah tudi v igri zdi, da je vse mogoče. Z igro otroci pridobivajo izkustvo, razvijajo različne sposobnosti, izživljajo potrebo po socialnem stiku in dosegajo uresničitev neizpolnljivih želja (Kobe, 1972, str. 35).

Obstaja več klasifikacij igrač. V pisni nalogi se opiramo na razvrstitev profesorice dr. Marjanovič Umek iz Oddelka za psihologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Igrače razvrsti glede na osnovno funkcijo, ki jo otrok z igračami razvija (Fekonja, 2001, str. 86):

- igrače za razgibavanje (npr. žoge, vozila, igrače na vrvico, igrala),
- ljubkovalne igrače, ki v igri lahko oživijo (npr. živali iz pliša, lutke),
- igrače za spodbujanje konstrukcijske igre (npr. kocke, naravni materiali: mivka, kamenje, listje, papir),
- igrače za družabne igre (npr. karte, človek ne jezi se, monopoli)
- in improvizirane, doma izdelane igrače iz različnih materialov za različne namene (npr. igrače iz blaga, papirja, zamaškov, naravnih materialov).

Berčnik in Devjak (2018, str. 145–146) izpostavljata še:

- igrače za spodbujanje domišljjske igre oz. igro vlog (predmeti za vsakdanjo rabo: oblačila, obutev, posoda, pribor, materiali, kot so npr. papir, blago, plastenke itd.)

---

² Več o temi: Kemperle, K. in Šauperl, A. (2012). Postavitev knjižnega gradiva na oddelku za otroke in mladino v splošni knjižnici. *Knjižnica*, 56(1-2), 13–33.

³ Celotni naslov priročnika je *Skupaj: priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2021: pregled knjižne produkcije za mladino iz leta 2020*.

- in igrače za ustvarjalno izražanje (npr. materiali za risanje, slikanje, glasbila, naravni materiali), h katerim štejemo tudi konstrukcijske igrače.

3.2.1 Igoteka v Mestni knjižnici Ljubljana

MKL (natančneje Knjižnica dr. Franceta Škerla, Knjižnica Bežigrad in Knjižnica Škofljica) se ponaša z zbirko več kot 2.000 igrač in iger za izposajo, imenovano igroteka (Klarić, 2020, str. 42). Naloge igroteke so nabava in dopolnjevanje zbirke, obdelava igrač, izposoja igrač, svetovanje v zvezi z igračami in izvajanje dejavnosti, vezanih na igro in igrače (npr. uporaba igrač na uri pravljic) (Matijević, 2006).

Pri razvrščanju igrač se v MKL naslanjamo na pedagoško klasifikacijo igrač – glede na to, katero primarno funkcijo spodbujajo (Matijević, 2006, str. 200–201):

- didaktične ali izobraževalne igrače, ki jih otroci uporabljajo na vnaprej določen način (npr. domino s števili, loto, magnetne table s črkami),
- senzorične ali čutilne igrače za najmlajše, s katerimi otroci razvijajo čutilne organe (npr. natikanke, vstavljanke, reliefni domino, zvočne igrače),
- imitativne ali posnemovalne igrače, s katerimi otroci posnemajo odrasle, njihove poklice, situacije in stanje (npr. kuhalniki, posoda, plišaste igrače, lutke),
- konstrukcijske igrače, ki razvijajo otroško domišljijo, koncentracijo, mišljenje, vztrajnost in natančnost (npr. lego kocke, sestavljanke, elementi za gradnjo različnih konstruktov),
- motorične igrače, s katerimi krepijo telo in razvijajo telesne spretnosti (npr. hodulje, žoge, obroči, keglji),
- in družabne igre, ki otroke učijo upoštevanja pravil in sodelovanja z vrstniki.

4 PRAVLJIČAR NA URI PRAVLJIC

Vsi opisani cilji in nameni ure pravljic v splošni knjižnici so lahko doseženi le prek posredovanja literature otrokom. Dokument Pravljičarska dejavnost v Mestni knjižnici Ljubljana (Meserko idr., 2015, str. 6) izvajalca na uri pravljic v knjižnici poimenuje pravljicar. Po ustanovitvi delovne skupine za organizacijo pravljicarske dejavnosti v MKL leta 2011 pravljicar prejme pomemben status. V svoj opis dela in nalog dobi vpisano dejavnost rednega izvajanja ure pravljic. Osnovno izhodišče delovne skupine je, da naj bo pravljicar zaposleni

knjižničar v MKL. Kot tak ima vse potrebne kompetence za promocijo bralne kulture v splošni knjižnici. Da njegovo delo zadosti ciljem ure pravljic, mora poznati knjižnično zbirko knjižnice in delo na mladinskem oddelku, biti kompetenten za delo z otroki in odraslimi ter biti stalen, saj se otroci nanj navadijo (Meserko idr., 2015, str. 16). Uro pravljic pravljničar zasnuje,⁴ organizira in izvede sam, zato je to njegovo avtorsko delo. Pri izvedbi ure pravljic udejanji, kar je predhodno zasnoval, kar vključuje tudi uporabo pripomočkov.

Primer dobre prakse pripovedovanja pravljic s stalnim pravljničarjem prihaja iz Mestne knjižnice Provo (Provo City Library, krajše: PCL) v Utahu. V knjižnici se zavedajo vpliva pripovedovanja na bralno vedenje otrok in vedno večje potrebe po vključevanju raznovrstnih metod pripovedovanja. S tem namenom imajo v knjižnici zaposlene poklicne pravljničarje, ki so strokovno usposobljeni za vsakodnevno izvajanje ure pravljic. Pomembne so predvsem njihove spretnosti za razvedrilo otrok. Te lahko vključujejo petje, uporabo glasbenih instrumentov, lutkarstvo, dramatizacijo, pripovedovanje s poudarjanjem posameznih delov besedila in posnemanjem zvokov ter živali. Že na zaposlitvenem razgovoru morajo pripraviti program, ki vključuje pravljico, pesem in igro s prstnimi ali drugimi lutkami. Pogosto dobijo tudi nalogo iz improvizacije, v kateri morajo s pomočjo naključnih predmetov (žoge, zvonca, nogavice, plišaste živali) uprizoriti dejavnost za otroke. Poleg poklicnih pravljničarjev ima knjižnica še pravljničarja koordinatorja. Slednji vedno sodeluje na uri pravljic kot predstavnik knjižnice in knjižnične dejavnosti. Pred izvedbo ure pravljic pripravi kakovostno knjižno gradivo in raznovrstne pripomočke na temo pravljic. Pravljničarji si nato iz pripravljenega nabora izberejo sebi ljubo gradivo in metode interpretacije besedil. Sodelovanje koordinatorja, ki ima knjižnično znanje, s poklicnimi pravljničarji, ki imajo spretnosti za razvedrilo otrok, se je izkazalo za izjemno uspešno pri izvedbi ure pravljic. K večjemu udobju in sproščenosti otrok pa prispeva še stalnost pripovedovalcev (Morris, 2006, str. 48–51).

5 IZVEDBA URE PRAVLJIC V SPLOŠNI KNJIŽNICI

V tem poglavju bo opisan proces izvedbe ure pravljic po fazah in s primeri ponazorjena uporaba pripomočkov. Pri izboru faz bomo izhajali iz dokumenta *Pravljničarska dejavnost v Mestni knjižnici Ljubljana* (Meserko idr., 2015), primere uporabe pripomočkov pa bomo ponazorili s

---

⁴ V pisni nalogi smo se osredotočili na izvedbo ure pravljic, vendar se pravljničar nanjo pripravlja že prej. Več o zasnovi ure pravljic je opisano v dokumentu *Pravljničarska dejavnost ...* (Meserko idr., 2015).

pomočjo diplomske naloge Nataše Uršič, Pripovedovanje pri uri pravljic (Uršič, 2013). V Knjižnici Ig je izvedla tri ure pravljic in pri tem uporabljala različne pripomočke.

Faze si sledijo v časovnem zaporedju: priprava prostora za uro pravljic, povabilo in/ali sprejem otrok na uro pravljic, motivacija otrok za poslušanje ure pravljic, posredovanje besedila na uri pravljic, dejavnosti, ki sledijo posredovanju besedila na uri pravljic, in poslavljanje od otrok na uri pravljic.

5.1 PRIPRAVA PROSTORA ZA URO PRAVLJIC

Pravljničar v procesu izvajanja ure pravljic najprej pripravi primeren prostor za poslušalce. To je praviloma pravljlična soba ali poseben prostor v knjižnici, kjer se lahko vzpostavi mir in intimno vzdušje. Kobe (1972, str. 47) predlaga, da se prostor v prvi vrsti opremi z izborom knjig, iz katerih pravljničar izbira zgodbe za svoj program. Po teh knjigah lahko otroci listajo pred uro pravljic ali po njej. Tako pravljničar otroke že s samim okoljem uvaja v svet knjige. Za popestritev prostora lahko pravljničar doda še druge pripomočke. Poleg pohištva in pripomočkov za prostore, kot so stoli, blazine, mize in police, so to lahko še drugi elementi, ki ustvarijo prijetno vzdušje. Uršič (2013, str. 28–46) med drugim omeni pravljlični kovček ali skrinjo s knjižnim gradivom, na stenah obešene izdelke otrok, mizo s slikanicami in lutkami ter pripomočke, ki bodo v pomoč v naslednjih fazah izvajanja ure pravljic. Posebej izpostavlja pripomočke za motiviranje otrok za poslušanje, kot so pravljlični zvonček, bobenček, ropotulje, palčke idr. Če po posredovanju besedila sledijo dejavnosti za ustvarjalno izražanje, se tudi na to vezani pripomočki (npr. barvice, listi) pripravijo vnaprej.

5.2 POVABILO IN/ALI SPREJEM OTROK NA URO PRAVLJIC

Svojevrstno povabilo na uro pravljic je vnaprej zasnovan program, ki je objavljen na spletu ali v programskih napovednikih posameznih knjižnic (Mlakar, 2011, str. 24). V MKL se vsako leto septembra pripravi točni raspored ure pravljic, ki je objavljen na spletni strani knjižnice. Izdela se tudi različen promocijski material v določeni grafični podobi (trenutno je v MKL maskota motiv lisice). Med pripomočki za promocijo ure pravljic so plakati, zgibanke za starše, kazalke, priponke za pravljničarje in dnevnik pravljic za otroke. V slednjem otroci zbirajo odtise žiga z motivom izbrane maskote, ki ga dobijo ob vsakem obisku ure pravljic (Meserko idr., 2015, str. 19). Otrok, ki na uro pravljic hodijo redno, tako ni potrebno dodatno vabiti. Pravljničar lahko na

uro pravljic povabi tudi otroke, ki so ta čas v knjižnici, a z dogodkom niso seznanjeni. To stori tudi pravljíčarka v našem uvodnem primeru izvedene ure pravljic. Otroke povabi z nagovorom in uporabo plišastih igrač. Ko pravljíčar sprejme otroke in njihove starše v prostor za uro pravljic, lahko prične z motivacijo za poslušanje ure pravljic.

5.3 MOTIVACIJA OTROK ZA POSLUŠANJE URE PRAVLJIC

Kobe (1972, str. 48) poudarja, da je na začetku ure pravljic in po potrebi pred vsako novo zgodbo z otroki treba navezati pogovor v zvezi z obravnavano tematiko ali domiselno predstaviti glavne junake. Pravljíčar tako s poslušalci vzpostavi uvodni čustveni stik, jih sprosti in jim pomaga k večji koncentraciji za poslušanje. Otroci začutijo, da se bo zgodilo nekaj posebnega. Pogosto je motivacija že sam odtis žiga v dnevnik pravljic, ki ga otroci dobijo ob obisku ure pravljic. Pravljíčar lahko uporabi še zvočno znamenje (zvonček, bobenček, ropotulja idr.), ki naznanja začetek ure pravljic. Sledijo predstavljanje po imenih in starosti, seznanjanje s pravili pri uri pravljic, dejavnosti, povezane s pravljico, napoved pravljice in priklic pravljíčne tišine.

Ena izmed ur pravljic, ki jih izvede in opiše Uršič (2013, str. 47–48), se navezuje na čustva. Pri dejavnostih in napovedi pravljice v ta namen uporabi naslednje pripomočke: sličice z različnimi izrazi otrok za ponazarjanje čustev, lutko, ki otroke sprašuje o čustvih, in palico kot čarobno glasbilo za umiritev pred poslušanjem.

5.4 POSREDOVANJE BESEDILA NA URI PRAVLJIC

Pravljíčar literaturo posreduje na različne načine. Lahko jo pripoveduje prosto ali posreduje s pomočjo pripomočkov, kot so ilustracije v knjigah, lutke, sličice in glasbeni inštrumenti. Besedilo lahko tudi glasno bere (Mlakar, 2011, str. 24). Način posredovanja besedila je skladen s pravljíčarjevo lastno pripovedno poetiko in sposobnostmi (Meserko idr., 2015, str. 14).

Najpogosteje pravljíčar besedilo posreduje s pomočjo ilustracij v knjigah. Pri tem mora paziti, da je poleg vsebine kakovostna tudi ilustracija.⁵ Skupaj tvorita smiselno celoto, kar vpliva na otrokovo estetsko doživljanje pravljice (Uršič, 2013, str. 30). Za pripovedovanje z ilustracijami

---

⁵ Več o vlogi kakovostne ilustracije: Zupančič, T. (2017). Vloga kakovostne ilustracije v predšolskem obdobju. V D. Haramija (ur.), *V objemu besed: razvijanje družinske pismenosti* (str. 39–46). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.

v knjigah pravljničar izbere tiste pravljnične zgodbe, ki jih spremljajo domiselne, likovno kakovostne in starostni stopnji poslušalcev primerne ilustracije. Vpleta jih v zgodbo, usmerja otroke v čim več podrobnosti na njej in tako vpliva na razvoj otrokovih domišljjskih predstav (Kobe, 1972, str. 53). Ilustracije so lahko izhodišče za pogovor o vsebini v nadaljnjih fazah. Če je na uri pravljic večja skupina otrok, je primernejše pripovedovanje ob projiciranih ilustracijah na platnu (Mlakar, 2011, str. 27).

Kobe (1972, str. 54) omenja še pripovedovanje z lutko. Ta pogosto predstavlja glavnega junaka in je prisotna med celotno izvedbo ure pravljic. Lutka ne predstavlja dokončno izoblikovanega junaka zgodbe, ampak otrokom prepušča svobodo pri oblikovanju lastne predstave o njem. Doprinos lutke k uri pravljic je tudi v tem, da po pripovedovanju ostane z otroki, se z njimi pogovarja in se na koncu od njih tudi poslovijo. Kot pravi Škafar (2011, str. 33) v svoji diplomski nalogi Lutka kot motivacijsko sredstvo pri pripovedovanju pravljic, lutka otrokom nudi tudi vizualne informacije, ki jim jih zaradi pomanjkanja izkušenj in starosti še ni uspelo pridobiti. Gre za združevanje vizualnih in zvočnih elementov z dejanji, kar Škafar pojasni na primeru zgodbe o neznanih živalih. Te postanejo otroku smiselne, če lahko vsebino povezuje z upodobitvijo lutke kot konkretne živali.

5.5 DEJAVNOSTI, KI SLEDIJO POSREDOVANJU BESEDILA NA URI PRAVLJIC

V odmorih med posameznimi zgodbami in po koncu posredovanja besedila pogosto sledi pogovor o slišnem. Na ta način otroci poglobljajo razumevanje in utrdijo doživetje zgodb. Povejo lahko svoje občutke o zgodbah, njihovem doživljanju, lahko se tudi izrazijo na različne načine. Pri tem Kobe (1972, str. 55–56) izpostavlja ustvarjalne dejavnosti. Pravi, da otroci intenzivno podoživljajo zgodbe, kadar po slišnem rišejo, slikajo ali modelirajo. Te dejavnosti so tudi sicer izmed bolj priljubljenih oblik otroške ustvarjalne igre. Medtem ko pravljničar opazuje, katere junake in dogodke iz zgodbe otroci upodabljajo, v katerem zaporedju ipd., spremlja načine literarnoestetskega doživljanja otrok. Likovne dejavnosti niso edini način izražanja slišanih vsebin. Te lahko otroci tudi zaigrajo bodisi sami bodisi z uporabo lutk, jih uglasbijo in zapojejo ali izrazijo v ritmični obliki. Nazadnje se lahko tudi samo sproščeno igrajo z igračkami.

Uršič (2013) pri dejavnostih uporabi naslednje pripomočke: klopčič volne (vsak si izmisli del zgodbe, ob tem si podajajo klopčič volne), sličice na temo pravljice (razvrščanje sličic po

zaporedju v zgodbi), plastelin (oblikovanje pravljinih junakov), pripomočke za posnemanje na temo ure pravljic (npr. jabolko za uprizoritev zgodbe Žiga špaget gre v širni svet), pobarvanke, pripomočke za barvanje, risanje idr.

5.6 POSLAVLJANJE OD OTROK NA URI PRAVLJIC

V fazi poslavljanja od otrok običajno sledita pravljničarjeva zahvala za udeležbo in klepet s starši. Tako poslavljanje opiše tudi Škafar (2011), pri čemer v nobenem primeru izvedene ure pravljic ne izpostavlja uporabe pripomočkov.

6 RAZISKAVA

6.1 RAZISKOVALNI PROBLEM

Predmet naše raziskave so pripomočki pri izvajanju ure pravljic na primeru MKL. Cilj pisne naloge je zbrati podatke o uporabi pripomočkov v posameznih fazah izvajanja ure pravljic (priprava prostora, povabilo in/ali sprejem otrok, motivacija otrok za poslušanje, posredovanje besedila, dejavnosti, ki sledijo posredovanju besedila, poslavljanje od otrok).

Namen izbora podatkov je:

- ugotoviti, ali pravljničarji v posamezni fazi izvajanja ure pravljic uporabljajo pripomočke, in če jih, katere;
- ugotoviti, kaj pravljničarji menijo o uporabi pripomočkov na uri pravljic;
- pripraviti pregled uporabljenih pripomočkov na uri pravljic.

Zastavili smo si naslednja raziskovalna vprašanja:

- RV1: Ali pravljničarji v posamezni fazi izvajanja ure pravljic uporabljajo pripomočke?
- RV2: Katere pripomočke uporabljajo pravljničarji v posamezni fazi izvajanja ure pravljic?
- RV3: Zakaj se pravljničarji odločajo za uporabo pripomočkov na uri pravljic?
- RV4: Kaj menijo pravljničarji o odzivnosti otrok na uporabljene pripomočke v posamezni fazi izvajanja ure pravljic?

6.2 RAZISKOVALNA METODA

Za pridobivanje podatkov smo uporabili anketno metodo. Anketa je raziskovalna metoda za zbiranje podatkov s spraševanjem, pri katerem pisno zbiramo podatke o stališčih in mišljenjih izpraševalcev. Pri anketi postavljamo določena vprašanja določeni vrsti ljudi, na določen način, s ciljem zbrati resnične odgovore. Z anketno metodo tako ne proučujemo celotne populacije, ampak izberemo vzorec, katerega podatki nam omogočajo posploševanje na celotno populacijo. Podatke zbiramo s pomočjo vprašalnika (Ambrožič, 2005, str. 23–24).

Vprašanja, ki jih oblikujemo, so lahko odprta, zaprta ali polodprta. Izpraševancem lahko dovoljemo prost odgovor, izražen z lastnimi besedami, kar omogoča popolnejši zajem dejanske situacije. Lahko jim ponudimo alternative z zaprtimi vprašanji ali pa uporabimo polodprta vprašanja, ki povezujejo dobre lastnosti obeh. Dajejo namreč možnost prostega odgovarjanja ali odgovor s ponujenimi odgovori (Ambrožič, 2005, str. 33–38).

6.2.1 Anketni vzorec

V vzorec so bili zajeti pravljicarji, ki so zaposleni v MKL in so v letu 2022 izvedli najmanj eno uro pravljic. Za zaposlene pravljicarje smo se odločili, ker tako usmerja tudi dokument Pravljičarska dejavnost v MKL (2015). Zajeti so bili pravljicarji iz območnih knjižnic MKL (Knjižnica Bežigrad, Knjižnica Jožeta Mazovca, Knjižnica Prežihov Voranc, Knjižnica Otona Župančiča, Knjižnica Šiška), njihovih krajevnih knjižnic in iz Potujoče knjižnice. Vseh skupaj je bilo 33. S pomočjo Centra za koordinacijo storitev v MKL smo pridobili njihove službene elektronske naslove in jim v začetku meseca junija 2022 poslali spletno povezavo na vprašalnik, ki jim je bil na voljo za izpolnjevanje do konca junija. Sredi junija smo vsem sodelujočim še enkrat posredovali elektronsko pošto s povezavo in jih prijazno opomnili na izpolnjevanje. Hkrati smo se zahvalili vsem tistim, ki so anketo že izpolnili.

6.2.2 Anketni vprašalnik

Spletni vprašalnik smo izdelali s pomočjo spletnega orodja 1KA. Zajemal je 19 vprašanj, od katerih sta bili 2 vprašanja o dejstvih, ostalih 17 pa o mnenjih in stališčih. Sedem vprašanj je bilo zaprtega tipa, 7 odprtega (od teh 6 pogojnih) in 5 polodprtih (od teh 2 ordinalni lestvici). Z vprašanji o dejstvih smo želeli ugotoviti razmerja med značilnostmi pravljicarjev in predmetom raziskave. Zanimalo nas je, koliko let že izvajajo uro pravljic v MKL in v kateri/h knjižnici/knjižnicah MKL. Sledilo je 17 vprašanj o mnenjih in stališčih. Oblikovana so bila

tako, da so pravljíčarje vodila od začetka do konca izvedbe ure pravljíc, po posameznih fazah. Za vsako fazo nas je zanimalo, ali pravljíčarji v njej uporabljajo pripomočke, in če jih, katere. Če so označili, da pripomočkov ne uporabljajo, jih je aplikacija vodila na vprašanje o uporabi pripomočkov v naslednji fazi. Če so označili, da pripomočke uporabljajo, se je pojavilo pogojno vprašanje, katere pripomočke uporabljajo. Vprašanje je bilo odprtega tipa, zato so lahko prosto navajali pripomočke. Nismo se želeli omejiti na določene pripomočke, saj smo želeli dobiti celosten vpogled v uporabo pripomočkov. Le pri fazi posredovanja besedila nas je konkretno zanimalo, katere pripomočke za knjižno vzgojo uporabljajo pravljíčarji in na kakšne načine posredujejo vsebine.

Zanimalo nas je tudi, zakaj se pravljíčarji odločajo za pripomočke in kako se na njihovo uporabo odzivajo otroci v posamezni fazi ure pravljíc. V ta namen smo uporabili ordinalne lestvice. Gre za razvrščanje pojavov, dogodkov skladno s pravili povezovanja oštevilčenja z opazljivimi pojavi. Podatki se razvrščajo v kontinuum, pri čemer se ve, če je neki podatek večji oz. manjši od drugega na tem kontinuumu (Ambrožič, 2005, str. 37).

Nazadnje smo dodali navodilo, naj pravljíčarji po fazah opišejo uro pravljíc, pri kateri so uporabili pripomočke. S tem vprašanjem smo želeli pridobiti celosten vpogled v izvedbo ure pravljíc in podali možnost dodatnih razjasnitev iz prejšnjih vprašanj. Celoten anketni vprašalnik je dostopen v Prilogi 1.

6.3 REZULTATI ANKETE

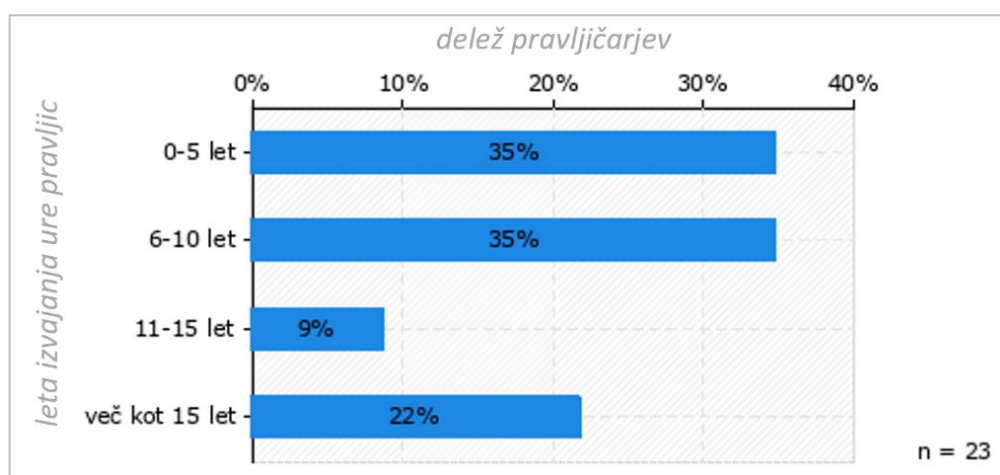
Statistična obdelava podatkov je potekala v ozadju spletnega orodja 1KA. Prejeli smo 28 izpolnjenih vprašalnikov. V analizo smo zajeli 23 delno ali popolnoma izpolnjenih vprašalnikov. V tem poglavju bodo najprej predstavljeni odgovori o dejstvih pravljíčarjev. Sledila bo predstavitev rezultatov po posameznih fazah izvajanja ure pravljíc. Predstavljen bo rezultat o uporabi pripomočkov, nato pregled uporabljenih pripomočkov po skupinah in podskupinah. Glavne skupine so: pohištvo in pripomočki v prostoru, pripomočki za knjižno vzgojo, pripomočki za igro, pripomočki za ustvarjalno izražanje,⁶ pripomočki za promocijo ure

---

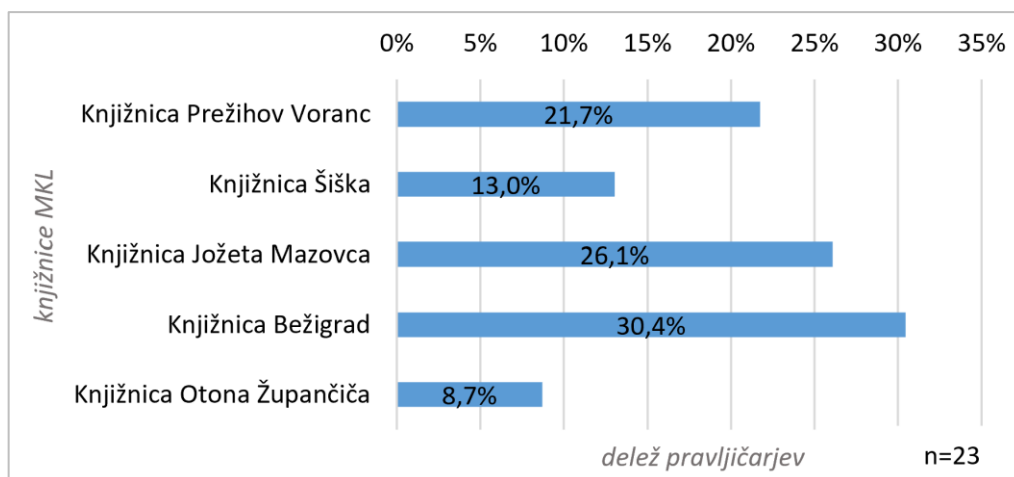
⁶ Pripomočki za ustvarjalno izražanje teoretično sodijo med pripomočke za igro, a smo jih zaradi večje preglednosti ločili. Pri razvrščanju se zato lahko določeni pripomočki ponovijo v več podskupinah (npr.: lutke), odvisno od namena uporabe pripomočka.

pravljic in drugi pripomočki. Osnovna shema klasifikacije pripomočkov na uri pravljič s primeri je v Prilogi 2.

Vključeni pravljicarji iz vzorca imajo naslednje značilnosti: 35 % pravljicarjev uro pravljič izvaja 0–5 in 6–10 let. Z 22 % sledijo pravljicarji, ki jih izvajajo več kot 15 let, 9 % pa uro pravljič izvaja 11–15 let (Slika 1). Največ vrnjenih vprašalnikov smo prejeli od pravljicarjev, ki uro pravljič izvajajo v Knjižnici Bežigrad (30,4 %), sledijo Knjižnica Jožeta Mazovca (26,1 %), Knjižnica Prežihov Voranc (21,7 %), Knjižnica Šiška (13,0 %) in Knjižnica Otona Župančiča (8,7 %) (Slika 2).

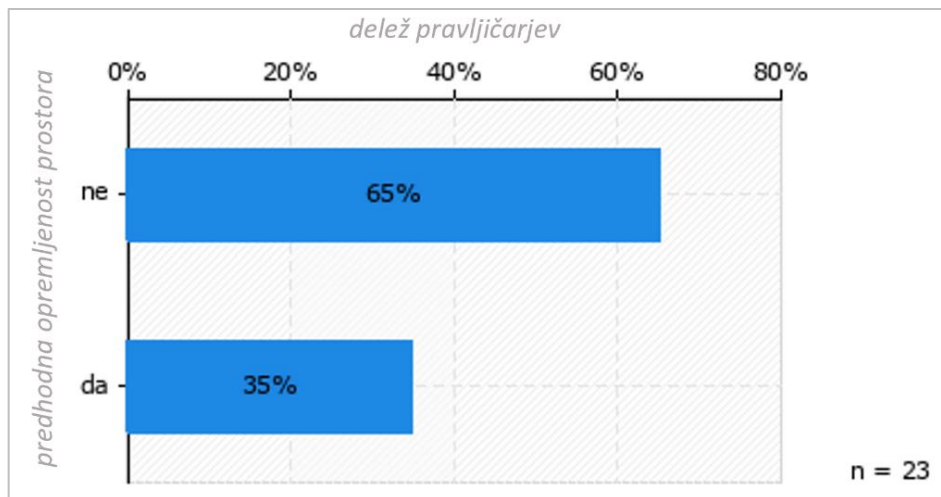
Slika 1: Leta izvajanja ure pravljič v MKL glede na pravljicarje

Slika 2: Knjižnice izvajanja ur pravljič znotraj MKL glede na pravljicarje

6.3.1 Priprava prostora za uro pravljič

Petinšestdeset odstotkov pravljíčarjev pravi, da prostor, v katerem izvajajo uro pravljíc, ni predhodno opremljen s pripomočki, 35 % pa, da je (Slika 3). Omenjajo pripomočke, ki so navedeni v Preglednici 1.

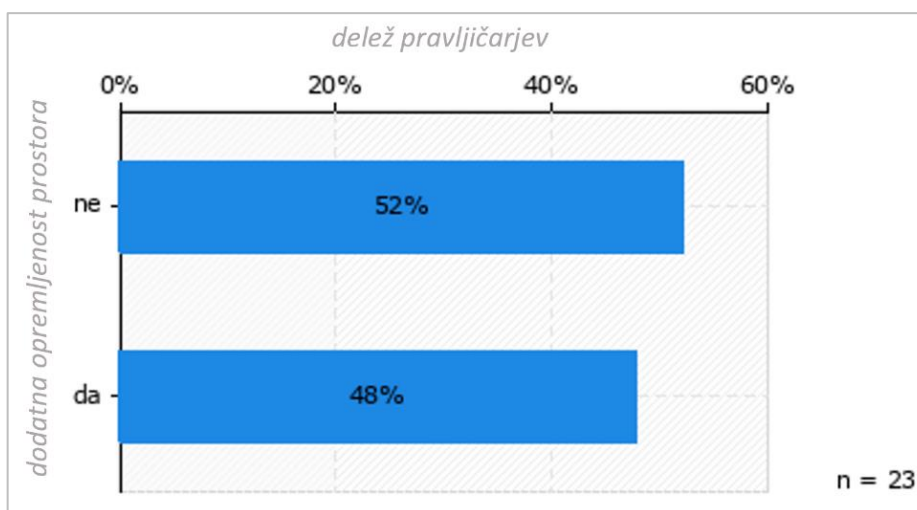

Slika 3: Predhodna opremljenost prostora za izvajanje ure pravljíc glede na pravljíčarje

Preglednica 1: Predhodno pripravljene pripomočki v prostoru za izvajanje ure pravljíc

SKUPINE IN PODSKUPINE PRIPOMOČKOV	UPORABLJENI PRIPOMOČKI
Pohištvo in pripomočki v prostoru	preproga, stoli, mize, blazine za sedenje, oder za nastopanje, zavese
Pripomočki za knjižno vzgojo	slikanice
Pripomočki za igro	plišaste igrače, lutke
Pripomočki za ustvarjalno izražanje	
- pripomočki za likovno izražanje	papir, barvice, flomastri, škarje, lepilo, plakati, tabla za risanje
- pripomočki za dramsko izražanje	lutke

S pripomočki prostor izvajanja ure pravljíc dodatno opremi 48 % pravljíčarjev, 52 % pa ne (Slika 4). V Preglednici 2 je navedeno, katere pripomočke pravljíčarji dodajo.

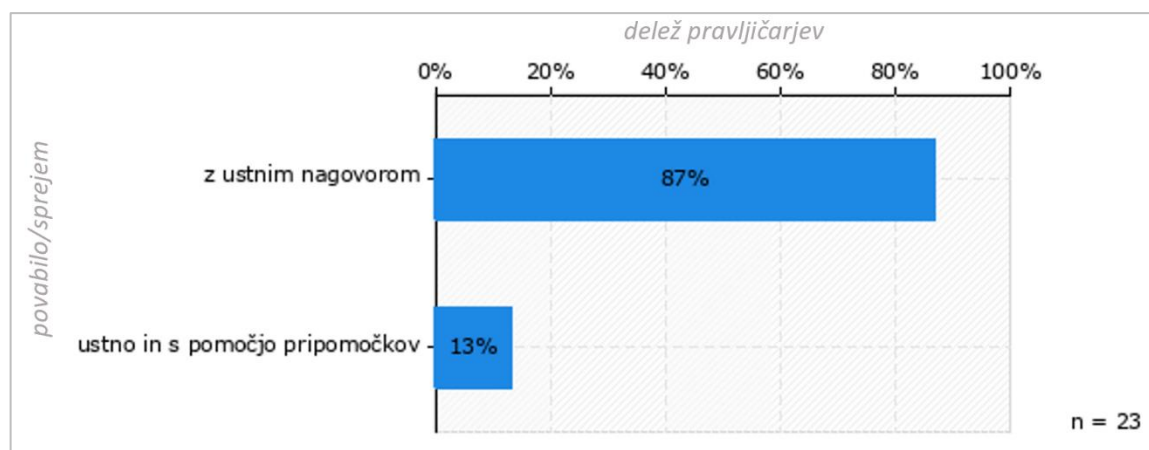
Slika 4: Dodatna opremljenost prostora za izvajanje ure pravljič glede na pravljičarje

Preglednica 2: Pripomočki, ki jih pravljičarji dodajo v prostor za izvajanje ure pravljič

SKUPINE IN PODSKUPINE PRIPOMOČKOV	UPORABLJENI PRIPOMOČKI
Pohištvo in pripomočki v prostoru	blazine za sedenje, stoli, mize, kavč, pručke, stopnice (ročno narejene), obroči (za poligon), stojalo (kot ograja), poligon z različnimi pripomočki
Pripomočki za knjižno vzgojo	knjige na temo pravljič (npr. o Afriki), razstava knjig od istega avtorja (npr. Ela Peroci)
Pripomočki za igro	
- ljubkovalne igrače	plišaste igrače, lutke (npr. tiger, krokodil)
- imitativne igrače	modre vreče za sedenje (predstavljajo reko)
- improvizirane igrače	kača s filca, drevo iz obešalnika, trava v trakovih iz krep papirja, nogavica z luknjo, vnaprej narejen izdelek na temo pravljič
- didaktične igrače	za uro pravljič z otroki 2+
Pripomočki za ustvarjalno izražanje	
- pripomočki za likovno izražanje	škarje, lepilo, papir, na papirju izrisana mreža za izdelavo kocke, šopki regrata
- pripomočki za glasbeno izražanje	lesena glasbila
- pripomočki za dramsko izražanje	vseskozi prisotne lutke (npr. volk), druge lutke
Pripomočki za promocijo ure pravljič	žig za beleženje obiska, dnevnik obiska
Drugi pripomočki	predmeti na temo pravljič

6.3.2 Povabilo in/ali sprejem otrok na uro pravljič

Povabilo in/ali sprejem otrok v prostor na uro pravljič pri 87 % pravljičarjev poteka z ustnim nagovorom (Slika 5); 13 % pravljičarjev pri tem uporablja tudi pripomočke. Slednji so navedeni v Preglednici 3.

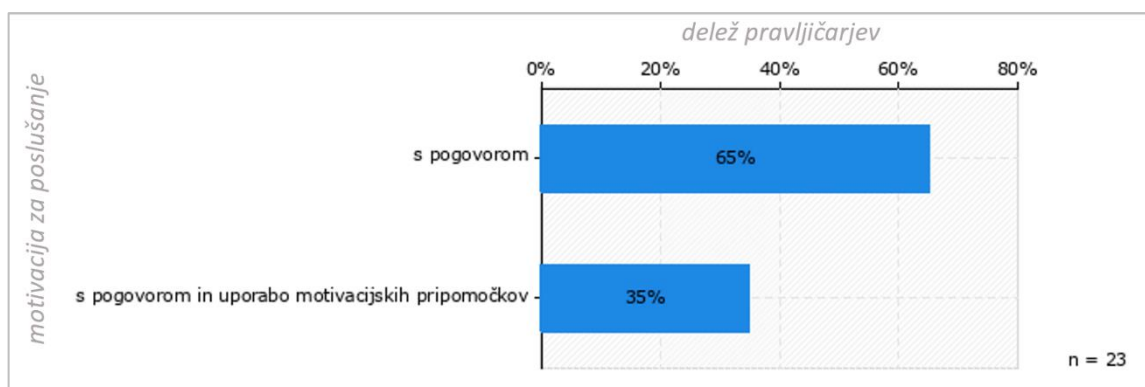
Slika 5: Načini povabila in/ali sprejema otrok na uro pravljic glede na pravljíčarje

Preglednica 3: Pripomočki, ki jih pravljíčarji uporabljajo pri povabilu in/ali sprejemu otrok v prostor na uro pravljic

SKUPINE IN PODSKUPINE PRIPOMOČKOV	UPORABLJENI PRIPOMOČKI
Pripomočki za knjižno vzgojo	slikanice, slikanice-uganke, slikanice-poezija
Pripomočki za igro	
- ljubkovalne igrače	lutke, plišaste igrače
- improvizirane igrače	ruta (kot krilo), ogrlica iz kartona
Pripomočki za ustvarjalno izražanje	
- pripomočki za dramsko izražanje	vseskozi prisotne lutke (npr. volk, fant Peterček) in plišaste igrače (npr. kokoš), druge lutke in plišaste igrače
Pripomočki za promocijo ure pravljic	letak z vabilom na uro pravljic

6.3.3 Motivacija otrok za poslušanje ure pravljic

Petinšestdeset odstotkov pravljíčarjev otroke motivira za poslušanje s pogovorom, 35 % pa s pogovorom in uporabo pripomočkov (Slika 6). Uporabljeni pripomočki so navedeni v Preglednici 4.

Slika 6: Načini motivacije otrok za poslušanje ure pravljic glede na pravljicarje

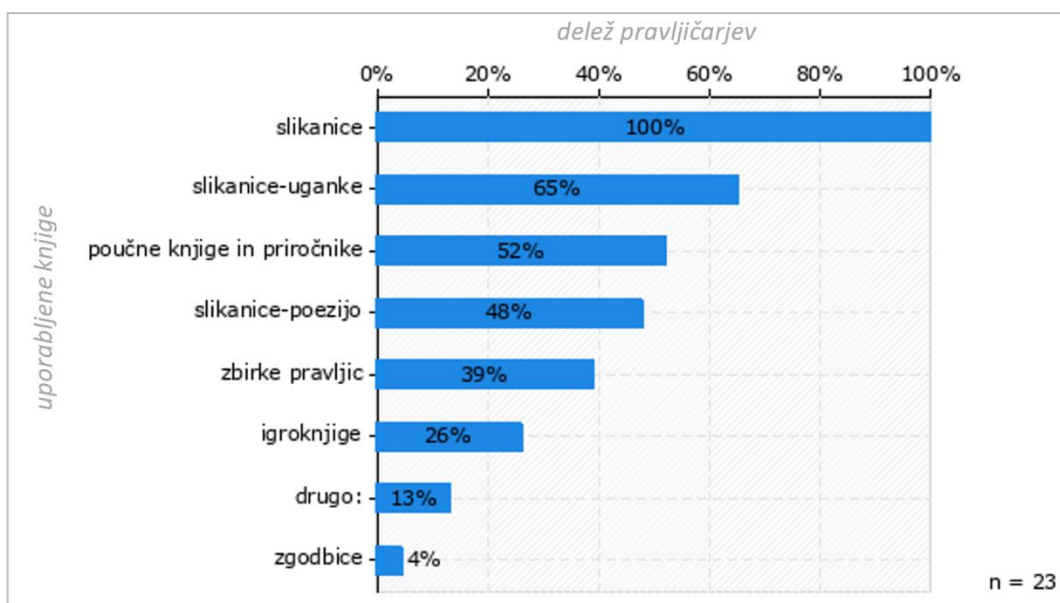
Preglednica 4: Pripomočki, ki jih pravljicarji uporabljajo pri motivaciji otrok za poslušanje ure pravljic

SKUPINE IN PODSKUPINE PRIPOMOČKOV	UPORABLJENI PRIPOMOČKI
Pripomočki za knjižno vzgojo	knjige, slikanice, poučne knjige, slikanice-uganke, slikanice-poezija
Pripomočki za igro	
- ljubkovalne igrače	vseskozi prisotne plišaste igrače (npr. kokoš) in lutke (npr. volk, Peterček), druge plišaste igrače in lutke
Pripomočki za ustvarjalno izražanje	
- pripomočki za glasbeno izražanje	glasbila (ogledovanje)
- pripomočki za dramsko izražanje	gledališče kamišibaj, vseskozi prisotne plišaste igrače (npr. kokoš) in lutke (npr. volk, Peterček), druge lutke
Pripomočki za promocijo ure pravljic	žig za beleženje obiska, dnevnik obiska
Drugi pripomočki	predmeti na temo pravljice

6.3.4 Posredovanje besedila na uri pravljic

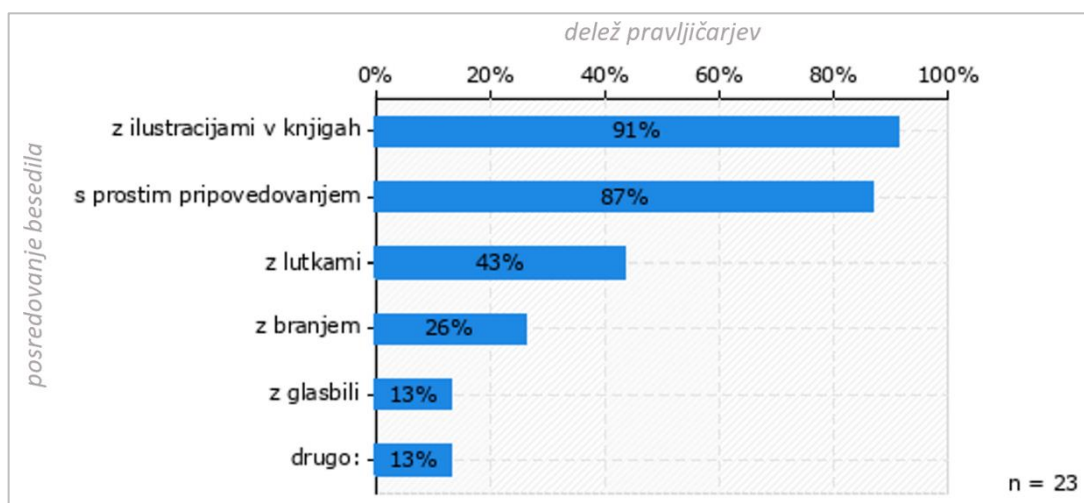
Rezultati ankete kažejo, da vsi pravljicarji v fazi posredovanja besedila uporabljajo slikanice (Slika 7). Sledijo slikanice-uganke (65 %), poučne knjige in priročniki (52 %), slikanice-poezija (48 %), zbirke pravljic (39 %), igroknjige (26 %) in zgodbice (4 %). Trinajst odstotkov pravljicarjev navaja še hrano, pijačo, ustne, pisne in spletne vire pri pripovedovanju legende ter poslušanje posnetkov pesmi na zgoščenkah.

Slika 7: Uporaba knjig v fazi posredovanja besedila na uri pravljíc glede na pravljíčarje

Slika 8 prikazuje načine posredovanja besedila na uri pravljíc, ki jih uporabljajo pravljíčarji. Največ jih posreduje z ilustracijami v knjigah (91 %), prosto jih pripoveduje 87 %, z lutkami 43 %, bere jih 26 %, 13 % jih uporablja glasbila. Trinajst odstotkov pravljíčarjev pri možnosti »drugo« navaja uporabo platna za projiciranje manjših slikanic, izvedbo poligona in uporabo gledališča kamišibaj. V Preglednici 5 so razvrščeni pripomočki, ki jih pravljíčarji uporabljajo v fazi posredovanja besedila.

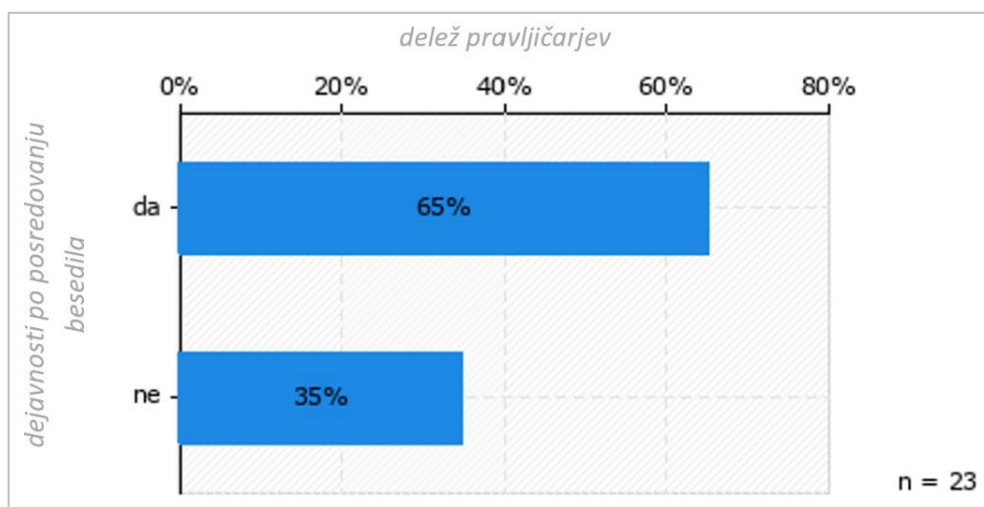
Slika 8: Načini posredovanja besedila na uri pravljíc glede na pravljíčarje

Preglednica 5: Pripomočki, ki jih pravljíčarji uporabljajo v fazi posredovanja besedila na uri pravljíc

SKUPINE IN PODSKUPINE PRIPOMOČKOV	UPORABLJENI PRIPOMOČKI
Pripomočki za knjižno vzgojo	slikanice, slikanice-uganke, slikanice-poezija, poučne knjige, zbirke pravljíc, igroknjige, zgodbice, ilustracije v knjigah
Pripomočki za igro	poligon z različnimi pripomočki
- ljubkovalne igrače	plišaste igrače (npr. kokoš, mačka, miš, lisica), lutke (npr. tiger, krokodil)
- imitativne igrače	modre vreče za sedenje (reka), zelen dežnik
- improvizirane igrače	vnaprej narejen izdelek na temo pravljíce: kača s filca, drevo iz obešalnika, trava v obliki trakov iz filca, nogavica z luknjo, flavta z luknjo
Pripomočki za ustvarjalno izražanje	
- pripomočki za glasbeno izražanje	glasbila (boben, kuhinjski lonček, druga glasbila), zgoščenke s pesmicami
- pripomočki za dramsko izražanje	gledališče kamišibaj, vseskozi prisotne lutke (npr. volk) in plišaste igrače (npr. kokoš), lutke vezane na pravljíco (npr. pes, netopir)
Drugi pripomočki	hrana, pijača, platno za projiciranje, predmeti na temo pravljíce

6.3.5 Dejavnosti, ki sledijo uri pravljíc

Petinšestdeset odstotkov pravljíčarjev po posredovanju besedila izvaja dejavnosti, 35 % pa ne (Slika 9). V Preglednici 6 so razvrščeni pripomočki, ki jih pri dejavnostih uporabljajo pravljíčarji.

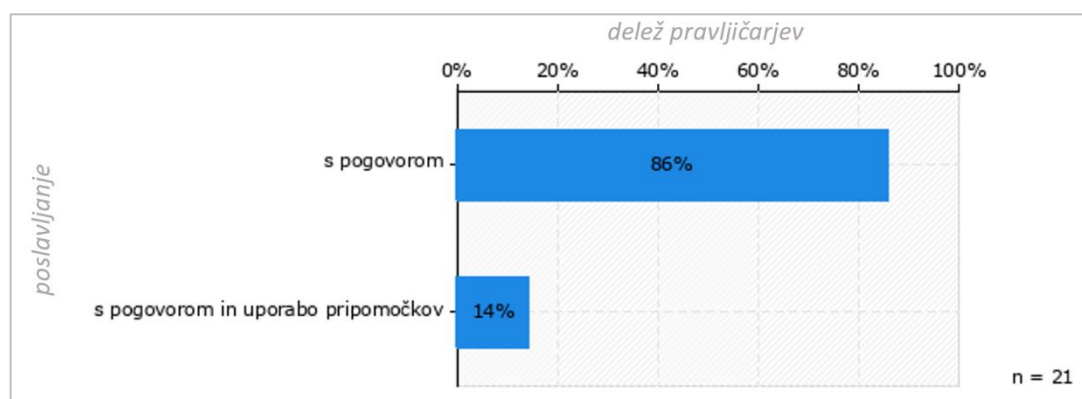
Slika 9: Izvajanje dejavnosti po posredovanju besedila na uri pravljíc glede na pravljíčarje

Preglednica 6: Pripomočki, ki jih pravljíčarji uporabljajo pri dejavnostih, ki sledijo posredovanju besedila na uri pravljíc

SKUPINE IN PODSKUPINE PRIPOMOČKOV	UPORABLJENI PRIPOMOČKI
Pripomočki za knjižno vzgojo	poučne knjige
Pripomočki za igro	
- ljubkovalne igrače	plišaste igrače, vseskozi prisotne lutke (npr. volk) in druge lutke
- imitativne igrače	lutka (kot bolnik), grad z vitezi, hrana iz plastike (npr. korenje, solata)
Pripomočki za ustvarjalno izražanje	preprosti izdelke na temo pravljice (npr. trganka)
- pripomočki za likovno izražanje	barvice, flomastri, voščenke, papir (barvni, bel), izrisana mreža kocke na papirju, vrvice, pobarvanke, grafomotorične vaje (z liki iz pravljice), karton, stiropor, škarje, lepilo, odpadna papirnata embalaža, klobučevina, volna, vata, zrna, storži, rože, regrat, vseskozi prisotne lutke (npr. volk) in druge lutke, ki jih otroci rišejo
- pripomočki za glasbeno izražanje	zgoščenke s pesmicami, glasbila (npr. kuhinjski lončki, doma izdelane ropotulje, lajna), čarobna palica za dirigiranje
- pripomočki za dramsko izražanje	vseskozi prisotne lutke (npr. volk, ki daje navodila) in druge lutke
- pripomočki za gibalno izražanje	lesene kocke, igrače za razvoj grafomotorike

6.3.6 Poslavljanje od otrok na uri pravljíc

V zadnji fazi se 85 % pravljíčarjev od otrok poslovi s pogovorom (Slika 10). Štirinajst odstotkov pravljíčarjev pri tem uporablja še pripomočke, ki so navedeni v Preglednici 7.

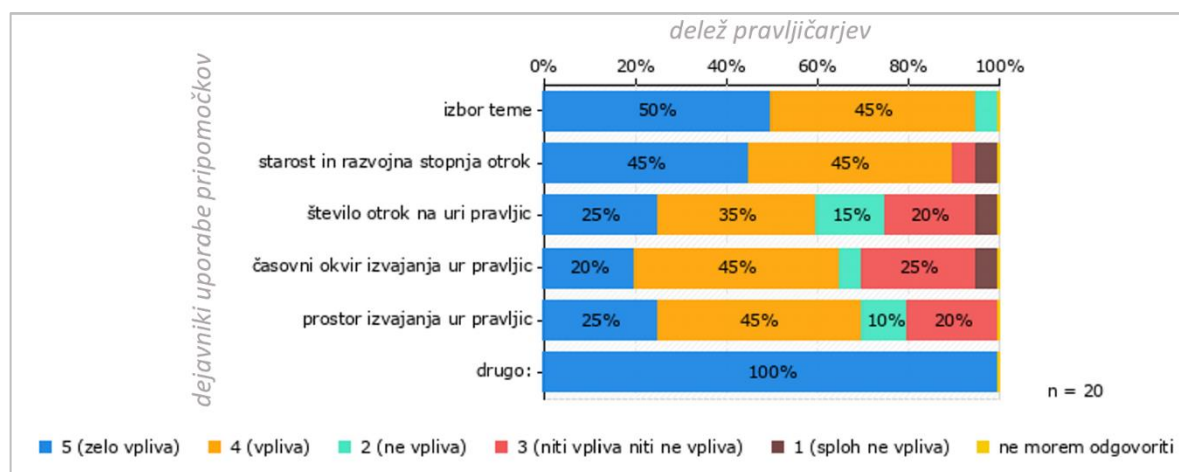
Slika 10: Načini poslavljanja od otrok ob koncu ure pravljíc glede na pravljíčarje

Preglednica 7: Pripomočki, ki jih pravljíčarji uporabljajo pri poslavljanju od otrok ob koncu ure pravljíc

SKUPINE IN PODSKUPINE PRIPOMOČKOV	UPORABLJENI PRIPOMOČKI
Pripomočki za knjižno vzgojo	knjiga (kot darilo), slikanice-uganke
Pripomočki za igro	
- ljubkovalne igrače	vseskozi prisotne plišaste igrače (npr. kokoška) in lutke (npr. volk, Peterček)
Pripomočki za ustvarjalno izražanje	
- pripomočki za likovno izražanje	pobarvanka (kot darilo)
- pripomočki za dramsko izražanje	vseskozi prisotne plišaste igrače (npr. kokoš), lutke (npr. volk), ki pomahajo, se poslovijo
Pripomočki za promocijo ure pravljíc	žig za beleženje obiska, dnevnik obiska, promocijski material splošno
Drugi pripomočki	bomboni

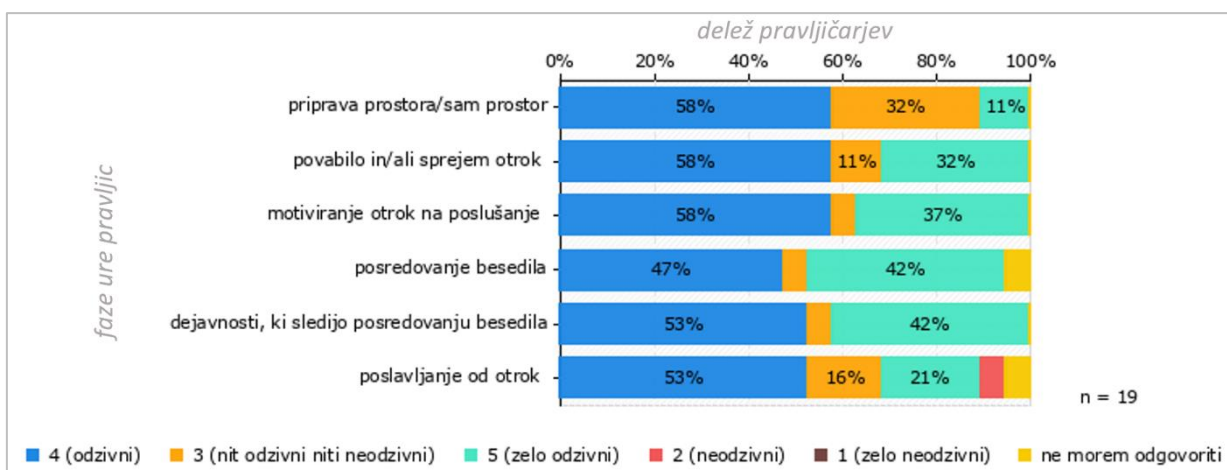
6.3.7 Mnenja pravljíčarjev o uporabi pripomočkov na uri pravljíc

Slika 11 prikazuje, kako intenzivno na pravljíčarje vplivajo navedeni dejavniki, ko se odločajo o uporabi pripomočkov na uri pravljíc. Odgovorilo je 20 pravljíčarjev. Izbor teme zelo vpliva na 50 % pravljíčarjev, vpliva na 45 %, na 5 % pravljíčarjev pa ne vpliva. Starost in razvojna stopnja otrok na 45 % pravljíčarjev zelo vplivata, na 45 % vplivata, niti vplivata niti ne vplivata na 5 % pravljíčarjev, na preostalih 5 % pa sploh ne vplivata. Število otrok na uri pravljíc vpliva na 35 % pravljíčarjev, na 25% zelo vpliva, na 20 % niti vpliva niti ne vpliva, na 15 % ne vpliva in na 5 % sploh ne vpliva. Časovni okvir izvajanja ure pravljíc vpliva na 45 % pravljíčarjev, na 25 % niti vpliva niti ne vpliva, na 20 % zelo vpliva, na 5 % ne vpliva in na 5 % sploh ne vpliva. Prostor izvajanja ure pravljíc pri odločitvi o uporabi pripomočkov na uri pravljíc vpliva na 45 % pravljíčarjev. Na 25 % zelo vpliva, na 20 % niti vpliva niti ne vpliva, na 10 % pravljíčarjev pa ne vpliva. En pravljíčar je izbral opcijo »drugo«, a ni navedel možnosti, le ocenil jo je s 5 (zelo vpliva).

Slika 11: Intenzivnost vpliva dejavnikov uporabe pripomočkov na uri pravljic glede na pravljicarje

V naslednjem vprašanju smo pravljicarje spraševali, kako ocenjujejo odziv otrok na uporabljene pripomočke v posamezni fazi izvajanja ure pravljic. Odgovorilo je 19 pravljicarjev. Slika 12 prikazuje rezultate. Osemindeset odstotkov pravljicarjev meni, da so otroci na pripomočke v prostoru izvajanja ure pravljic odzivni, 32 %, da so niti odzivni niti neodzivni, in 11 %, da so zelo odzivni. Osemindeset odstotkov pravljicarjev meni, da so otroci v fazi povabila in/ali sprejema na uporabljene pripomočke odzivni. Dvaintrideset odstotkov pravljicarjev trdi, da so otroci zelo odzivni, in 11%, da so niti odzivni niti neodzivni. Da pripomočki v fazi motivacije vplivajo na otroke, meni 58 % pravljicarjev. Da zelo vplivajo, trdi 37 % pravljicarjev, 5 % pa, da so otroci na njih niti odzivni niti neodzivni. Sedemindeset odstotkov pravljicarjev meni, da so otroci na pripomočke v fazi posredovanja besedila odzivni, 42 %, da so zelo odzivni, 5 %, da so niti odzivni niti neodzivni, preostalih 5 % pravljicarjev na to vprašanje ne more odgovoriti. Da so otroci so na pripomočke pri dejavnostih po posredovanju besedila odzivni, meni dobra polovica pravljicarjev (53 %). Dvainštrideset odstotkov jih meni, da so zelo odzivni, in 5 %, da so niti odzivni niti neodzivni. Triinpetdeset odstotkov pravljicarjev meni, da so otroci na uporabljene pripomočke pri poslavljanju odzivni, 21 %, da so zelo odzivni, 16 %, da so niti odzivni niti neodzivni, 5 %, da so neodzivni, preostalih 5 % pravljicarjev na to vprašanje ne more odgovoriti.

Slika 12: Intenzivnost različnih stališč pravljicarjev o odzivnosti otrok na uporabo pripomočkov v posamezni fazi izvajanja ure pravljic

V zadnjem vprašanju smo pravljicarje prosili, naj po fazah opišejo uro pravljic, pri kateri so uporabili pripomočke. Odgovorilo je 16 pravljicarjev. Vprašanje je bilo odprtega tipa, ker smo želeli dodatne razjasnitve glede uporabe pripomočkov in dobiti celosten vpogled v izvedbo ure pravljic. Analiza je potekala z izločanjem pripomočkov in njihovim uvrščanjem v posamezne skupine in podskupine uporabljenih pripomočkov znotraj posameznih faz izvajanja ure pravljic. V Prilogi 3 je nekaj odgovorov pravljicarjev, iz katerih je vidna uporaba pripomočkov po posameznih fazah.

7 RAZPRAVA

Z raziskavo smo želeli odgovoriti na štiri raziskovalna vprašanja in pripraviti pregled uporabljenih pripomočkov na uri pravljic v MKL po posameznih fazah izvedbe ure pravljic. Na prvo raziskovalno vprašanje, v katerem nas je zanimalo, ali pravljicarji v posamezni fazi izvajanja ure pravljic uporabljajo pripomočke, lahko pritrdimo. Pravljicarji uporabljajo pripomočke v vseh fazah. V drugem raziskovalnem vprašanju nas je zanimalo, katere pripomočke pri tem uporabljajo. Na to vprašanje odgovarjamo v nadaljevanju.

Analiza odgovorov o dejstvih kaže različno zastopanost pravljicarjev po letih in lokacijah izvajanja ure pravljic znotraj MKL. Enak delež pravljicarjev uro pravljic izvaja med 0 in 5 ter 6 in 10 let. Sledijo pravljicarji, ki ure pravljic izvajajo več kot 15 let, in nazadnje tisti, ki jo izvajajo med 11 in 15 let. V vseh starostnih skupinah so pravljicarji, ki uporabljajo pripomočke.

Največ izpolnjenih vprašalnikov (7, n = 23) smo prejeli od pravljíčarjev, ki uro pravljíc izvajajo v Knjižnici Bežigrad in krajevnih knjižnicah: Glinškova ploščad, Črnuče, dr. France Škerl, Savsko naselje in Jurij Vega. Trije pravljíčarji uro pravljíc izvajajo v eni knjižnici, štirje v dveh. Šest pravljíčarjev uro pravljíc izvaja v Knjižnici Jožeta Mazovca in naslednjih krajevnih knjižnicah: Polje, Zalog, Jarše in Zadvor. Večinoma uro pravljíc izvajajo v eni knjižnici, po eden pa v dveh in štirih knjižnicah. S petimi izpolnjenimi vprašalniki sledi Knjižnica Prežihov Voranc. Pravljíčarji uro pravljíc izvajajo tako v slednji kot v naslednjih krajevnih knjižnicah: Rudnik, Grba, Brezovica, Dobrova, Ig, Škofljica in Velike Lašče. Največ pravljíčarjev uro pravljíc izvaja v treh različnih knjižnicah, po en pravljíčar pa v eni in pet različnih knjižnicah. Trije pravljíčarji uro pravljíc izvajajo v Knjižnici Šiška in krajevni knjižnici Šentvid. Dva pravljíčarja jih izvajata v obeh, eden v Knjižnici Šiška. Dva izpolnjena vprašalnika smo prejeli od pravljíčarjev, ki uro pravljíc izvajata v Knjižnici Otona Župančiča. Ugotovili smo, da skupno največ pravljíčarjev (11) uro pravljíc izvaja v eni knjižnici, sedem v dveh, trije v treh, po eden pa v štirih in petih knjižnicah. Dva pravljíčarja uro pravljíc izvajata celo znotraj dveh različnih območnih knjižnic. Konkretnega vpliva lokacij knjižnic na uporabo pripomočkov pri izvajanju ure pravljíc nismo zaznali. Za ugotavljanje slednjega bi bile potrebne dodatne raziskave.

Prostor izvajanja ure pravljíc predhodno ni opremljen s pripomočki pri 65 % pravljíčarjev, pri 35 % je. V teh primerih pravljíčarji uro pravljíc izvajajo v za to vnaprej določenem prostoru, kar priporoča že Kobe (1972). Pravljíčarji tu navajajo predvsem pohištvo in pripomočke v prostoru (preproga, stoli, mize, blazine za sedenje, oder za nastopanje, zavese), pripomočke za igro (plišaste igrače, lutke), pripomočke za ustvarjalno izražanje (papir, barvice, flomastri, škarje, lepilo, plakati, tabla za risanje, lutke) in od knjižnih pripomočkov slikanice. Prostor s pripomočki dodatno opremi slaba polovica pravljíčarjev (48 %). Enaintrideset odstotkov pravljíčarjev doda pripomočke v predhodno neopremljen prostor, 17 % pa jih doda kljub predhodni opremljenosti. Ugotovili smo, da je dodatna opremljenost s pripomočki v veliki meri odvisna od teme ure pravljíc in da so dodani pripomočki namenjeni uporabi v naslednjih fazah. Pravljíčarji v prostor dodatno vnesejo predvsem pohištvo in pripomočke za prostore (blazine, stoli, mize, kavč, pručke, ročno narejene stopnice, obroči (za poligon), stojalo kot ograja). Dva pravljíčarja navajata, da celoten prostor opremita kot poligon s pripomočki za igro. Pri pripomočkih za knjižno vzgojo pravljíčarji izpostavljajo knjige na temo ure pravljíc (npr. knjige o Afriki na temo afriških pravljíc, razstava knjig Ele Peroci na temo knjige Hišica iz kart iste avtorice). Pravljíčarji tako že s samim okoljem uvajajo otroke v svet knjige. Pri pripravi predmetov za igro pravljíčarji izpostavljajo lutke. V nadaljevanju jih uporabljajo za različne

namene. Najpogosteje za ustvarjalno izražanje, saj pogosto v celoti prevzamejo pravljíčarjevo vlogo (pripovedujejo pravljico, dajejo navodila, so prisotne od pozdrava do poslavljanja). Lutke so pogosto v vlogi ljubkovalnih igrač (krožijo med otroci, ki jih božajo) in imitativnih igrač (prevzamejo vlogo odraslega, npr. pri igri bolnik-zdravnik prevzamejo vlogo bolnika). Zato so lutke v pregledu uporabljenih pripomočkov na uri pravljic prisotne v več skupinah. Pravljíčarji v prostor umestijo še plišaste igrače (v vlogi ljubkovalnih igrač), imitativne igrače in improvizirane igrače, ki jih izdelajo glede na temo ure pravljic. Kot priporoča Uršič (2013), si pravljíčarji vnaprej pripravijo še pripomočke za ustvarjalno izražanje. Izpostavljeni so likovni pripomočki, glasbila in lutke. Nekaj pravljíčarjev vnaprej pripravi tudi dnevnik za beleženje obiska ure pravljic, v katere odtisnejo žig z odtisom lisičke.

Povabilo in/ali sprejem otrok na uro pravljic večinoma poteka z ustnim nagovorom (87 %), le 13 % pravljíčarjev pri tem uporablja pripomočke. Nekaj pravljíčarjev izpostavlja, da otrok posebej ne vabijo in da tisti, ki hodijo redno, pridejo sami. Povabilo in sprejem tako potekata s pozdravom in nagovorom otrok ter njihovo razporeditvijo v prostor za uro pravljic. Tisti, ki pri povabilu otrok na uro pravljic uporabljajo pripomočke, omenjajo pripomočke za promocijo ure pravljic (npr. letak z vabilom na uro pravljic). Sprejem večinoma poteka s pomočjo lutk in plišastih igrač, ki so prisotne skozi celoten proces ure pravljic. Lahko so povezane s temo (npr. plišasta kokoš) ali pa so v vlogi stalne lutke na uri pravljic določenega pravljíčarja (npr. fant Peterček, lutka volka). Glede na temo ure pravljic pravljíčarji uporabljajo tudi improvizirane igrače. Ena izmed pravljíčark je na primer otroke sprejela oblečena v improvizirano ruto okrog pasu in ročno izdelano ogrlico iz kartona na temo afriških pravljic. Od pripomočkov za knjižno vzgojo pravljíčarji pri sprejemu uporabljajo predvsem slikanice, slikanice-uganke in slikanice-poezijo. Otroci lahko po njih listajo pred začetkom ure pravljic.

Motivacija otrok za poslušanje ure pravljic pri 65 % pravljíčarjev poteka z ustnim nagovorom, 35 % jih pri tem uporablja tudi pripomočke. Slednji uporabljajo pripomočke za knjižno vzgojo na temo pravljic. Največkrat so to poučne knjige, sledijo slikanice-uganke in slikanice s poezijo. Pravljíčarji se z otroki pogovarjajo o temi, jim zastavljajo uganke, recitirajo pesmi in jih tako pripravijo na osrednji del. Pravljíčarji za motivacijo otrok uporabljajo tudi lutke. Nekateri imajo stalne lutke, drugi lutke na temo pravljic ali druge lutke. Otroci jih ljubkujejo, kar jih pomirja, lahko pa prevzamejo tudi vlogo motivatorja (pravljíčarja) samega. Pogosto že v fazi motivacije otrok za poslušanje pravljíčarji z odtisom žiga označijo obisk v dnevnik za beleženje obiska ure pravljic. V enem primeru pravljíčar kot motivacijsko sredstvo navaja ogledovanje glasbil (na

temo pravljic) in drugi gledališče kamišibaj.⁷ Slednji izpostavlja, da je bil ta način motivacije še posebej aktualen v času, ko je ura pravljic zaradi pandemije covida-19 potekala po Zoomu. Nekaj pravljíčarjev uporablja predmete na temo ure pravljice, a ni jasno specifično katere. Tega ni možno razbrati iz dobljenih odgovorov. Za pridobitev konkretnih odgovorov bi bilo potrebno opraviti dodatne raziskave.

V osrednji fazi, fazi posredovanja besedila, pravljíčarji uporabljajo pripomočke, ki jih pripravijo že v fazi priprave prostora. Pri pregledu uporabljenih pripomočkov se zato v tej fazi ponovijo. Kot pravi Uršič (2013), se besedilo najpogosteje posreduje z ilustracijami v knjigah, kar potrjuje večina pravljíčarjev. Pri tem najpogosteje uporabljajo slikanice. Približno polovica pravljíčarjev si pomaga s slikanicami-ugankami, poučnimi knjigami, slikanicami s poezijo in zbirkami pravljic. Najmanj uporabne knjige med posredovanjem besedila na uri pravljic so igroknjige in zgodbice. Sklepamo, da je tako zaradi starosti ciljne skupine otrok na uri pravljic in vsebinske ter slogovne sestave omenjenih knjig. Pravljíčarji namreč zelo pogosto besedilo posredujejo prosto, kar bi bilo pri pripovedovanju zgodbic, v katerih je besedila več, izredno zahtevno. Igroknjige pa so namenjene najmlajšim bralcem, ki navadno še ne sodelujejo na uri pravljic. Slaba polovica pravljíčarjev besedilo posreduje s pomočjo lutk. Bodisi so prisotne skozi celoten proces (npr. volk) in prevzamejo vlogo pripovedovalca bodisi so vezane na pravljico (npr. lutka netopirja, ki ponazarja netopirja Rufusa iz knjige Pet fantastičnih živali). Ravno slednje smiselno oživijo otroško predstavo o glavnih junakih, o čemer piše Škafar (2011). Manj zastopano je posredovanje besedila z branjem in glasbili. Dva pravljíčarja besedilo posredujeta med izvajanjem poligona, ki je tematsko zasnovan z različnimi pripomočki za igro. Med njimi izstopajo vnaprej izdelane improvizirane igrače. Ne manjkajo niti plišaste igrače, lutke in imitativne igrače. Po enkrat pravljíčarji navajajo uporabo gledališča kamišibaj, platna za projiciranje manjših slikanic, poslušanje posnetkov pesmi na zgoščenkah ter uporabo hrane in pijače. Tudi v tej fazi je nekaj odgovorov bolj splošne narave (npr. uporaba predmetov na temo pravljice). Pri nekaterih iz nadaljnjih odgovorov lahko razberemo za uporabo katerih pripomočkov gre, pri drugih ne.

Dejavnosti, ki sledijo posredovanju besedila, so v MKL dobro zastopane. Izvajata jih kar dve tretjini pravljíčarjev. Zelo pogosta dejavnost po posredovanju besedila je pogovor o pravljici,

---

⁷ Kamišibaj je japonska umetniška oblika pripovedovanja zgodb ob slikah na malem lesenem odru (butaj) ali japonska papirnata drama. Več o temi: Kamišibaj Slovenije (b. d.). Kamišibaj. <http://www.kamisibaj.si/kamisibaj/>

temi, nastopajočih ali pogovor, neodvisen od teme (kaj si otroci še želijo slišati v prihodnje, kaj bodo počeli v nadaljevanju ipd.). Nekaj pravljíčarjev navaja, da pri tem uporabljajo poučne knjige. S tem vplivajo na razumevanje in doživetje zgodb pri otrocih. Pri uporabi pripomočkov v tej fazi sicer izstopajo pripomočki za likovno izražanje (za risanje, barvanje, izdelovanje lažjih izdelkov). Le-to je vezano na temo ure pravljíc (npr. izdelava trganke kokoške, kocke iz papirja, likov iz pravljíce ali slikanje z regratovim cvetom) ali je od nje neodvisno (npr. splošno barvanje pobarvank, risanje). Uro pravljíc pravljíčarji popestrijo še z glasbenim izražanjem, saj skupaj z otroki pojejo in poslušajo posnetke pesmi na zgoščenkah. Uporabijo improvizirana glasbila (npr. kuhinjski lonček kot boben, doma izdelana ropotulja) ali »prava« glasbila (npr. lajna). Pri dejavnostih po posredovanju besedila sodeluje tudi nekaj stalnih lutk (npr. volk), ki so v različnih vlogah in so v pomoč pri dramskem izražanju (lutka daje navodila), gibalnem izražanju (lutka sodeluje pri konstrukcijski igri z lesenimi kockami in grafomotoričnih vajah), preprosti igri (lutka kroži med otroki, ki jo božajo, hranijo) in ustvarjanju (otroci rišejo lutko).

Podobno kot povabilo na uro pravljíc tudi poslavljanje od otrok večinoma poteka ustno (86 %), 14 % pravljíčarjev pri tem vendarle uporablja pripomočke. Najpogosteje uporabljene so lutke in plišaste igrače, ki so prisotne skozi celoten proces in se v tej fazi od otrok poslovijo (npr. plišasta kokoš, lutka volka, lutka Peterček). Nekateri otroci še malo polistajo po slikanicah in rešijo kakšno uganko. Pogosta je uporaba pripomočkov za promocijo ure pravljíc. Tisti pravljíčarji, ki niso že v začetnih fazah otrokom v dnevnik zabeležili obiska, to namreč storijo sedaj. Nekaj pravljíčarjev se poslovi tako, da otrokom razdeli darila. Navedejo knjige, pobarvanke in sladkarije.

V tretjem raziskovalnem vprašanju nas je zanimalo, zakaj se pravljíčarji odločajo za uporabo pripomočkov na uri pravljíc. Na njihovo odločitev najintenzivneje vpliva izbor teme ure pravljíc, kar potrjujejo tudi prejšnji odgovori. Spomnimo, pravljíčarji že v fazo priprave prostora za izvajanje ure pravljíc vnesejo različne predmete za igro in knjige na temo ure pravljíc. Podobno je pri starosti in razvojni stopnji otrok, ki na slabo polovico pravljíčarjev pri odločitvi o uporabi pripomočkov tako vplivata kot zelo vplivata. Nekaj pravljíčarjev izpostavlja, da si pripravijo večji izbor knjig, ki ga kasneje prilagodijo starostni strukturi poslušalcev. Sledijo število otrok na uri pravljíc, časovni okvir izvajanja ure pravljíc in prostor izvajanja ure pravljíc. Le-ti na odločitev pravljíčarjev glede uporabe pripomočkov na uri pravljíc vplivajo s podobno intenziteto, saj pri vseh izstopa stopnja 4, kar pomeni, da večinoma vplivajo na odločitev pravljíčarjev. Najmanj intenzivno na pravljíčarje sicer vpliva število otrok

na uri pravljic, a je takih le 15 %. Iz odgovorov odprtih vprašanj smo ugotovili, da imajo velik vpliv na uporabo pripomočkov tudi veščine, sposobnosti in osebne lastnosti pravljíčarjev (npr. inovativnost, kreativnost, predanost, samoiniciativnost, samozavest).

Četrto raziskovalno vprašanje se je nanašalo na pridobivanje mnenj pravljíčarjev o odzivnosti otrok na uporabljene pripomočke v posamezni fazi izvajanja ure pravljíc. Večjih odstopanj pri odgovorih nismo zaznali. Pravljíčarji menijo, da se otroci v vseh fazah izvajanja ure pravljíc na uporabljene pripomočke odzivajo (ocena 4), zelo odzivajo (ocena 5) pa se v fazah posredovanja besedila in dejavnosti, ki sledijo posredovanju besedila. Glede na to, da je za slednjo značilno aktivno sodelovanje otrok, predvsem uporaba pripomočkov za ustvarjalno izražanje, to ne preseneča. Pri posredovanju besedila pa nekaj pravljíčarjev izpostavlja vpliv pripovedne moči besedila s pomočjo knjig, kar otroke čustveno prevzame. Pravljíčarji pri ocenjevanju odziva otrok v samem prostoru izvajanja ure pravljíc (posledica faze priprave prostora) nekoliko izpostavljajo srednji odziv (ocena 3) otrok. V tej fazi se kot pripomoček edinkrat pojavi uporaba pohištva in drugih pripomočkov v prostoru. Slednji so za izvedbo nujni in tako razumljivi sami po sebi. V tej fazi tudi pripomočki za naslednje faze ure pravljíc še ne pridejo do izraza. Sklepamo, da pravljíčarji zato menijo, da (še) nimajo bistvene vloge pri odzivu otrok. Edina faza z odgovorom, da so otroci neodzivni na uporabljene pripomočke, je poslavljanje od otrok. Kljub temu jih dobra polovica meni, da so otroci odzivni, in slaba četrтина, da so zelo odzivni.

8 ZAKLJUČEK

V pisni nalogi smo raziskovali uporabo pripomočkov pri izvajanju ure pravljíc na vzorcu pravljíčarjev v MKL. Predmet raziskave je izviren in izredno zanimiv, a tudi zahteven za raziskovanje. O pripomočkih na uri pravljíc se še ni pisalo, zato smo imeli pri zasnovi nekaj pomislekov. Nazadnje smo za izhodišča določili cilje ure pravljíc, faze izvedbe ure pravljíc in psihološko razvojne značilnosti ciljne skupine otrok na uri pravljíc. Na podlagi naštetih izhodišč smo pripravili pregled uporabljenih pripomočkov po posameznih fazah izvajanja ure pravljíc. Uporabili smo raziskovalno metodo ankete. Slednja se je ponekod izkazala za pomanjkljivo, saj nismo dobili podatkov o tem, katere konkretne pripomočke uporabljajo pravljíčarji. Najbolj realne rezultate bi dobili z dodatno uporabo raziskovalnih metod, kot sta opazovanje ali intervju, a jih nismo uporabili iz časovnih razlogov.

Ugotovili smo, da pravljničarji v vseh fazah izvajanja ure pravljic uporabljajo pripomočke. Eni več, drugi manj, vsi pa uporabljajo pripomočke za knjižno vzgojo. V vsaki fazi izvedbe ure pravljic izstopa uporaba različnih pripomočkov. V fazi priprave prostora so to pohištvo in pripomočki v prostoru ter pripomočki za nadaljnje faze. Povabilo in/ali sprejem običajno poteka s pomočjo lutk in improviziranih igrač na temo ure pravljic. Motivacija otrok za poslušanje običajno poteka z uporabo pripomočkov za knjižno vzgojo in lutk. Slaba polovica pravljničarjev lutke uporablja tudi pri posredovanju besedila. To sicer najpogosteje poteka s pomočjo slikanic. Od načinov interpretacije besedila pa pravljničarji izpostavljajo ilustracije v knjigah, ki jim sledi prosto pripovedovanje. V fazi dejavnosti po posredovanju besedila je najpogostejša uporaba pripomočkov za umetniško izražanje, pri čemer pomagajo tudi stalne lutke. Slednje so najpogostejši pripomoček tudi pri poslavljanju. Ugotovili smo, da je največja uporaba pripomočkov vidna v fazi posredovanja besedil, sledijo ji faze dejavnosti po posredovanju besedila, priprava prostora in motivacija otrok za poslušanje. Fazi, v katerih pravljničarji uporabljajo manj pripomočkov, sta povabilo in/ali sprejem otrok in poslavljanje od otrok. Uporaba pripomočkov je najbolj odvisna od teme ure pravljice, sledijo ji večšine, sposobnosti in osebne lastnosti pravljničarjev. Otroci se na uporabljene pripomočke odzivajo, kar je spodbudno za nadaljnje izvedbe ure pravljic.

Pravljničarji MKL, ki so po poklicu knjižničarji, za interpretacijo besedila in interakcijo z otroki na uri pravljic uporabljajo različne pristope. Vidne so njihove specifične sposobnosti, strokovna znanja in pripadnost do svojega poklica. Pravljničarji pri svojem delu pogosto uporabljajo pripomočke. Z njihovo pomočjo otroke na uri pravljic vzgajajo v bralce, skrbijo za njihovo (pred)bralno pismenost in spodbujajo njihovo estetsko doživljanje ter ustvarjalnost. To so tudi glavni cilji ure pravljic v splošni knjižnici.

9 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA

- Ambrožič, M. (2005). Anketna metoda. V A. Šauperl (ur.), *Raziskovalne metode v bibliotekarstvu, informacijski znanosti in knjigarstvu* (str. 23–52). Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo.
- Berčnik, S. in Devjak, T. (2018). *Vzgoja predšolskega otroka*. Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- Fekonja, U. (2001). Igrače. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), *Psihologija otroške igre: od rojstva do vstopa v šolo* (str. 85–101). Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Jamnik, T. (1997). *Knjižna vzgoja otrok od predbralnega obdobja do 9. leta starosti*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Klarić, M. (2020). »Igrača ni samo igrača«: 2. srečanje igrotekarjev Slovenije, 19. marec 2019. *Knjižničarske novice*, 30(5), 42–45. https://knjiznicarske-novice.si/datoteka/Klaric_13.pdf/Klaric_13_1613117410831.pdf
- Kobe, M. (1972). Ura pravljic. V M. Kobe (ur.), *Ura pravljic* (str. 33–59). Mladinska knjiga.
- Lavrenčič Vrabec, D. (ur.). (2021). *Skupaj: priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2021: pregled knjižne produkcije za mladino iz leta 2020*. Mestna knjižnica Ljubljana.
- Matijevič, S. (2006). Igroteka. V D. Kramberger in M. Logar (ur.), *Splet znanja in domišljije: zbornik ob petdesetletnici mladinskega knjižničarstva v Mariboru: 1953–2004* (str. 194–204). Mariborska knjižnica. <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-JACVALWK/e2dc4b08-7dd3-4eb2-a008-215b253962af/PDF>
- Meserko, B., Obadič, T., Poberaj, M., Mlakar, I., Kavčič Kudrevičius, C., Žitko, E., Golob, B., Grubar Praček, N., Jevc, K., Ratković, M. in Rijavec Pobežin, V. (2015). *Pravljíčarska dejavnost v Mestni knjižnici Ljubljana*. Mestna knjižnica Ljubljana. https://www.mklj.si/wp-content/uploads/2021/04/Pravljíčarska_dejavnost_MKL-1.pdf
- Mlakar, I. (2003). Vloga knjižnice. V M. Blatnik Mohar (ur.), *Beremo skupaj: priročnik za spodbujanje branja* (str. 84–91). Mladinska knjiga.
- Mlakar, I. (2011). Posredovanje »žive besede« na urah pravljic v splošni knjižnici. *Otrok in knjiga*, 38(82), 38–48. <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-FCSCWZ0P/308a562b-a45b-4437-odsta92a1-1f2e4365b75a/PDF>
- Morris, C. (2006). Where did you get those guys?: how to hire storytellers that sparkle. *Children & Libraries*, 4(2), 48–51.

Slovar slovenskega knjižnega jezika (2., dopolnjena in deloma prenovljena izd.). (2014).

Založba ZRC, Znanstvenoraziskovalni center SAZU. www.fran.si

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice: (za obdobje 2018–2028). (2019).

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

Šircelj, M. (1972). Pravljičica od nekdanj do danes. V. M. Kobe (ur.), *Ura pravljic* (str. 7–32).

Mladinska knjiga.

Škafar, M. (2011). *Lutka kot motivacijsko sredstvo pri pripovedovanju pravljic* [Diplomsko delo]. Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta.

<https://dk.um.si/Dokument.php?id=23318&lang=slv>

Uršič, N. (2013). *Pripovedovanje pri uri pravljic* [Diplomsko delo]. Univerza v Ljubljani,

Pedagoška fakulteta. http://pefprints.pef.uni-lj.si/1619/1/Pripovedovanje_pravljic.pdf

PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Pozdravljeni! Sem Anja Šavli in se v Knjižnici Bežigrad usposabljam za pristop k bibliotekarskemu izpitu. Del pogoja za pristop k izpitu je tudi opravljena pisna naloga z naslovom Uporaba pripomočkov na uri pravljic v splošni knjižnici: primer Mestne knjižnice Ljubljana. Cilj bo zbrati podatke o uporabi pripomočkov v posameznih fazah izvajanja ure pravljic (priprava prostora, povabilo in/ali sprejem otrok, motivacija otrok za poslušanje, posredovanje besedila, dejavnosti, ki sledijo posredovanju besedila in poslavljanje od otrok). Del pisne naloge je raziskava, v kateri bom podatke pridobila z anketnim vprašalnikom, namenjenim zaposlenim pravljíčarjem, ki izvajajo uro pravljic. Podatki so popolnoma anonimni in bodo uporabljeni izključno za potrebe raziskave. Za odgovore se vam že vnaprej iskreno zahvaljujem.

Q1 - Koliko let izvajate uro pravljic v Mestni knjižnici Ljubljana?

- 0-5 let
- 6-10 let
- 11-15 let
- več kot 15 let

Q2 - V kateri/h knjižnici/knjižnicah Mestne knjižnice Ljubljana izvajate uro pravljic?

Q3 - Ali je prostor v katerem izvajate uro pravljic že opremljen s pripomočki⁸ (rekviziti/pomagala/sredstva za uspešno izvedeno uro pravljic)?

- da
- ne

---

⁸Beseda »pripomočki« je na spletnem vprašalniku barvno poudarjena. Pravljíčarju se ob prehodu čeznjo pojavi spodnja definicija pripomočkov: »(Ne)živi rekviziti/pomagala/sredstva, ki jih uporabljate za uspešno izvedeno uro pravljic po fazah: priprava prostora, povabilo in sprejem otrok, motivacija otrok za poslušanje, posredovanje besedila, dejavnosti, ki sledijo, in poslavljanje od otrok«.

IF (2) Q3 = [1]

Q4 - S katerimi pripomočki je najpogosteje opremljen prostor za izvajanje ure pravljic?

Q5 - Ali prostor izvajanja ur pravljic še dodatno opremito s pripomočki za uspešno izvedeno uro pravljic?

da

ne

IF (3) Q5 = [1]

Q6 - S katerimi pripomočki najpogosteje opremito prostor izvajanja ure pravljic?

Q7 - Kako povabite in/ali sprejmete otroke v prostor na uro pravljic?

z ustnim nagovorom

ustno in s pomočjo pripomočkov

IF (4) Q7 = [2]

Q8 - S katerimi pripomočki najpogosteje povabite in/ali sprejmete otroke na uro pravljic?

Q9 - Kako motivirate otroke za poslušanje pravljic?

s pogovorom

s pogovorom in uporabo motivacijskih pripomočkov

IF (5) Q9 = [2]

Q10 - S katerimi pripomočki najpogosteje motivirate otroke za poslušanje pravljic?

Q11 - Katere knjige uporabljate v osrednji fazi ur pravljič (medtem, ko posredujete besedilo)?

Možnih je več odgovorov

- slikanice
- zbirke pravljič
- igroknjige
- slikanice-uganke
- slikanice-poezijo
- poučne knjige in priročnike
- zgodbice
- drugo:

Q12 - Na kakšen način posredujete besedilo na uri pravljič?

Možnih je več odgovorov

- z ilustracijami v knjigah
- z lutkami
- z glasbili
- s prostim pripovedovanjem
- z branjem
- drugo:

Q13 - Ali po posredovanju besedila nadaljujete z drugo, povezano dejavnostjo (ustvarjanje, petje, dramatizacija, igre,...)?

- da
- ne

IF (6) Q13 = [1]

Q14 - Naštejte pripomočke, ki jih pri tem najpogosteje uporabljate.

Q15 - Kako se poslovite od otrok ob koncu ure pravljič?

- s pogovorom
- s pogovorom in uporabo pripomočkov

IF (7) Q15 = [2]

Q16 - Naštejte pripomočke, ki jih najpogosteje uporabite pri poslavljanju.

Q17 - Kako na vas vplivajo spodnje možnosti pri odločitvi o uporabi pripomočkov na uri pravljic?

	5 (zelo vpliva)	4 (vpliva)	3 (niti vpliva niti ne vpliva)	2 (ne vpliva)	1 (sploh ne vpliva)	ne morem odgovoriti
izbor teme	☐	☐	☐	☐	☐	☐
starost in razvojna stopnja otrok	☐	☐	☐	☐	☐	☐
število otrok na uri pravljic	☐	☐	☐	☐	☐	☐
časovni okvir izvajanja ure pravljic	☐	☐	☐	☐	☐	☐
prostor izvajanja ure pravljic	☐	☐	☐	☐	☐	☐
drugo:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q18 - Kako se otroci odzivajo na uporabo pripomočkov v posamezni fazi izvajanja ure pravljič?

	5 (zelo odzivni)	4 (odzivni)	3 (nit odzivni niti neodzivni)	2 (neodzivni)	1 (zelo neodzivni)	ne morem odgovoriti
priprava prostora/sam prostor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
povabilo in/ali sprejem otrok	☐	☐	☐	☐	☐	☐
motiviranje otrok za poslušanje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
posredovanje besedila	☐	☐	☐	☐	☐	☐
dejavnosti, ki sledijo posredovanju besedila	☐	☐	☐	☐	☐	☐
poslavljanje od otrok	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q19 - Opišite izbrano uro pravljič pri kateri ste uporabili pripomočke. Naštejte uporabo pripomočkov v posameznih fazah: priprava prostora, sprejem otrok, motivacija otrok, posredovanje pravljič, dejavnosti, ki sledijo in poslavljanje.

Priloga 2: Klasifikacija uporabljenih pripomočkov na uri pravljic s primeri

SKUPINE IN PODSKUPINE PRIPOMOČKOV	PRIMERI⁹
POHIŠTVO IN PRIPOMOČKI V PROSTORU	blazine, stoli, kavč, pručke, preproge
PRIPOMOČKI ZA KNJIŽNO VZGOJO Po postavitvenih skupinah v splošni knjižnici	
- slikanice	slikanice
- slikanice-uganke	slikanice-uganke
- slikanice-poezija	slikanice-poezija
- poučne knjige	poučne knjige
- zbirke pravljic	zbirke pravljic
- igroknjige	igroknjige
- ilustracije v knjigah	ilustracije v knjigah
PRIPOMOČKI ZA IGRO Glede na namen	
- ljubkovalne igrače	plišaste igrače, lutke
- imitativne igrače	lutke, hrana iz plastike
- improvizirane igrače	kača s filca, nogavica z luknjo, drevo iz obešalnika, drevo iz obešalnika
- didaktične igrače	domino s števili, loto, magnetne table s črkami
- senzorične igrače	natikanke, vstavljanke, reliefni domino
- družabne igre	karte, monopoly, človek ne jezi se
PRIPOMOČKI ZA USTVARJALNO IZRAŽANJE	
- za likovno izražanje	barvice, flomastri, voščenske, papir, škarje, lepilo, klobučevina, volna, vata, storži
- za dramsko izražanje	lutke, plišaste igrače, kamišibaj
- za glasbeno izražanje	glasbila (boben, lajna, zvončki), zgoščenske s pesmicami
- za gibalno izražanje	lesene kocke, igrače za razvoj grafomotorike
PRIPOMOČKI ZA PROMOCIJO URE PRAVLJIC	žig za beleženje obiska, dnevnik obiska, kazalke, letaki
DRUGI PRIPOMOČKI Česar ne moremo uvrstiti v zgornje skupine	hrana, pijača, platno za projiciranje

⁹ Primeri so povzeti iz teoretičnega in praktičnega dela pisne naloge.

Priloga 3: Nekaj primerov odgovorov pravljíčarjev, iz katerih je vidna uporaba pripomočkov po posameznih fazah izvajanja ure pravljíc¹⁰

Navodilo: Opišite izbrano uro pravljíc, pri kateri ste uporabili pripomočke. Naštejte uporabo pripomočkov v posameznih fazah: priprava prostora, sprejem otrok, motivacija otrok, posredovanje pravljíc, dejavnosti, ki sledijo, in poslavljanje.

Odgovor 1: afriške pravljíce - priprava prostora: knjige o afriki, različna lesena glasbila, - sprejem otrok: kot krilo sem si zavezala pisano ruto in si okrog vratu nadela ročno narejeno ogrlico, ki smo jo potem izdelovali na ustvarjalni delavnici, ki je sledila uri pravljíc, - motivacija otrok: ogledovanje glasbil, - posredovanje pravljíc: ob pripovedovanju sem prepevala afriške pesmi, ki sem jih spremljala z bobnom - ob ponovitvah so mi otroci pomagali še z drugimi glasbili, - dejavnosti, ki sledijo uri pravljíc: izdelovali smo ogrlice - iz kartona smo izrezali ogrlice in jih pobarvali s flomastri, - poslavljanje: pospravljanje glasbil in materialov, s katerimi smo ustvarjali, v škatli.

Odgovor 2: peroci, ela: hišica iz kock priprava stolov in mala razstava knjig od ele peroci. priprava mize za ustvarjanje. izdelava kocke. na listu papirja izrisana mreža za kocko. škarje in črni flomastri. pozdrav otrok z lutko (peterček). predstavitev ele peroci o njeni 100. letnici rojstva. prikaz njenih knjig in potem sledi pravljíca. pravljíco pripovedujem ob ilustracijah in se skupaj še pogovarjamo o knjigi. izdelava kocke. v pravljíčno zloženko žigosamo in se poslovimo

Odgovor 3: rdečka kokoška- stoli v polkrogu, otroke sprejela s kokoško (plišasta igrača), otroke motivirala s pesmicami o kokoškah in ugankami, doživeto pripovedovanje pravljíce skupaj s kokoško, lisico, mačko in miško (plišaste igrače), izdelava kokoši- trganka, od njih se je poslovila knjižničarka in kokoška

Odgovor 4: ena od mojih najljubših pravljíčnih ur je bila za otroke 2+ z igranjem. povedala sem pravljíco soon. preden so otroci prišli, sem pripravila poligon, ki se je raztezal čez polovico prostora (reko s krokodili (modre vreče za reko, lutka krokodila), drevo s kačo (obešalnik, s

---

¹⁰ Odgovori pravljíčarjev so v nespremenjeni obliki in so namenjeni le prikazu ure pravljíc z uporabo pripomočkov.

filcem spremenjen v drevo in orjaška kača iz filca), travo s tigrom (krep papir v trakovih obešen s stropa, vmes pa lutka tigra...). na drugi polovici prostora sem pripravila blazine (pravljice sem pripovedovala sede na tleh, otroci pa so bili zbrani okoli mene). otroke sva sprejela skupaj z lutko volka. po predstavljanju in božanju volka, smo zapeli pesmico lisička je prav zvita zver (jo pojemo na vsako up, ker je lisička maskota up). volk jih je spraševal, če imajo radi pravljice, kako jim gre iskanje, ... potem smo skupaj pogledali slikanico kje je slon? in otroci so ga našli na vseh straneh. sledila je glavna pravljica, soon, ki govori o mami slonici in njenemu slončku (up se vedno trudim povezati - ali v vseh pravljicah nastopa ista žival, ali se dogajajo na istem kraju ...), ki se odpravita na pustolovščino. pravljico sem začela s slikanico, potem pa smo jo odložili, ker smo med pripovedovanjem tudi mi odšli na pustolovščino čez poligon. kot v pravljici smo s topotanjem pregnali krokodile, s trobljenjem kačo in pri tigru smo se naredili velike. ko smo se vzpenjali na vrh gore, smo se prijeli za roke. vrnili smo se po isti poti in na koncu poti pogledali celo slikanico. na koncu smo se malo pogovarjali o slonih in o pravljici, potem pa smo ven prinesli igrače - grad z vitezi in lesene kocke. volk je krožil naokoli, malo otroke prepričeval, da je grad njegova posoda za hrano (pa so ga nahranili s korenjem in solato), malo pihal stolpe iz kock, ki so jih postavili, pa se pustil božati in crkljati. na koncu smo skupaj pospravili igrače, z volkom sva se poslovila, izrazila upanje, da se še kaj vidimo in otroci so rekli, da seveda pridejo.

Odgovor 5: na uri pravljic sem pripovedovala slikanico, lu frazer: drobcena gerta. v njej nastopajo jaki. po pravljici sem jim razložila, da so to živali, ki so podobne govedu in jim pokazala fotografije mladičkov in odraslih jakov. pokazala sem jim tudi enciklopedijo živali in razložila, kje lahko poiščejo živali. tako sem jim približala slikanico in so videli, da je zgodba o resničnih živalih. poslovili smo se z ugankami in pogovorom, kaj bodo še počeli in kakšne pravljice si še želijo poslušati. v knjižnici črnuče nimamo posebne pravljичne sobe, zato prilagajamo prostor na mladinskem oddelku. običajno pripravim oblazinjeni kavč in razporedim stolčke ter pručke v polkrog. ustvarjali letos nismo nič, ker je bila sezona pravljic zaradi epidemije vmes prekinjena in niti nisem imela časa vmes pripravljati in razkuževati barvic in drugih pripomočkov. kadar sem bila v popoldanski izmeni, sem vodila uro pravljic. morda v naslednji sezoni spet začnemo z ustvarjanjem po pravljici. bi pa poudarila, da smo morda na ta račun povedali več pravljic, kot bi jih sicer, ker so bili otroci navdušeni in so sami prosili za še eno in še eno pravljico.